

Jaarverslag 2008 **Mobiel 21 staat niet stil!**

Mobiel 21

Inhoud

Voorwoord	3
1 Uitgangspunten en organisatie	4
1.1 De missie van Mobiel 21	4
1.2 Activiteitenclusters en Programmalijnen	4
1.2.1 Activiteitenclusters	4
1.2.2 Programmalijnen	5
1.3 Organisatiestructuur	5
2 Mobiel 21 in actie	6
2.1 Algemene werking in 2008	6
2.1.1 Intelligente Mobiliteitsaanpassingen	6
2.1.2 Milieuvriendelijke verplaatsingen stimuleren	8
2.1.3 Verkeersveiligheid bevorderen	19
2.1.4 Educatieve projecten in tweede lijn, bijscholing en permanente educatie	20
2.2 Mobiel 21 staat niet stil...	21
2.3 Documentatiedienst	23
2.3.1 Bibliotheek	23
2.3.2 Mediatheek	23
2.3.3 Pers en communicatie	24
3 Kosten en opbrengsten	25
4 Bestuur en personeel	26
4.1 Raad van Bestuur	26
4.2 Algemene Vergadering	26
4.3 Medewerkers	26
5 Publicaties, artikelen en bijdragen 2008	27

Voorwoord

Geachte lezer

We kunnen stilaan van een goede gewoonte spreken, want dit is al het vierde publieke jaarverslag van Mobiel 21 vzw. Laat ons met de deur in huis vallen: 2008 was weer een spannend en heel geslaagd jaar voor Mobiel 21! De splitsing van Langzaam Verkeer in Mobiel 21 en Vectris in 2005 was voor Mobiel 21 in de eerste plaats een keuze om de organisatie te profileren als beweging voor sociaal-cultureel volwassenenwerk. Onze inspanningen op dit vlak werden door een visitatiecommissie in 2008 grondig doorgelicht. Deze commissie oordeelde, en ik citeer met veel plezier: "Mobiel 21 is erin geslaagd om de omslag naar beweging te maken en realiseert vandaag een volwaardige werking als beweging. De werking verloopt via verschillende campagnes met uiteenlopende doelstellingen en doelgroepen waarmee rekening wordt gehouden bij het concretiseren van de acties. De organisatie wordt op een professionele manier gerund, met aandacht voor het efficiënt inzetten van de middelen en het nastreven van een kwaliteitsvolle werking."

Deze bevestiging doet uiteraard deugd, maar was maar een van de hoogtepunten. Zo vond in 2008 een belangrijke organisatorische wijziging plaats. In overleg werd beslist om voortaan met één manager verder te werken. Deze reorganisatie verliep zeer vlot. Het inhoudelijke team werd versterkt met twee nieuwe gezichten. Mobiel 21 werd geselecteerd om deel uit te maken van een Vlaamse campagne rond diversiteit op de werkvloer. Samen met de leden van de Algemene Vergadering zette Mobiel 21 de krijtlijnen uit voor het nieuwe beleidsplan. Dit meerjarenplan zal een belangrijk onderdeel worden van de komende beleidsperiode en omvat een aangescherpte missie en visie.

Dat Mobiel 21 op vele fronten actief is, hebt u wellicht kunnen merken in het werkveld. In onze eigen thuisbasis mochten we uitpakken met de campagne Red de stoep. Ook nieuw was de realisatie van de campagne Reis rond de wereld in 7 dagen waarmee we leerlingen, leerkrachten en directies van secundaire scholen aanzetten tot duurzaam verplaatsingsgedrag. In hetzelfde genre, maar voor de jongere doelgroep van het basisonderwijs, viel de vernieuwde campagne Sam de Verkeerssling op, als opvolger van de succesvolle schoolspaaractie Veilig en milieuvriendelijk naar school. Vanuit onze Europese werking breide Mobiel 21 als coördinator van het project CONNECT bovendien een goed gesmaakt internationaal luik aan deze campagne. Kinderen en jongeren blijven duidelijk een belangrijke doelgroep voor Mobiel 21.

Ook de professional bleef niet in de kou staan. Denk maar aan onze rol binnen The European Local Transport Information Service (ELTIS), dat in 2008 haar tienjarig bestaan mocht vieren, de ontwikkelingen in het onderzoek naar mobiliteitsmanagement binnen MAX of de oprichting van LINK, The European Forum on Intermodal Passenger Travel.

Dit is slechts een greep uit wat dit jaarverslag u te bieden heeft.

Mijn oprechte waardering dan ook aan de vele medewerkers die dit mogelijk maakten. Ook dank aan de leden van de Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering voor hun input en bijdrage in het afgelopen jaar. Ook in 2009 staan we niet stil, dat beloof ik u!

Pierre-Bernard Van Acker
Voorzitter Raad van Bestuur

1 Uitgangspunten en organisatie

1.1 De missie van Mobiel 21

Mobiel 21 is een centrum voor kennisontwikkeling, educatie en gedragsbeïnvloeding op het gebied van duurzame en veilige mobiliteit.

Mobiel 21 bestaat uit een interdisciplinaire groep medewerkers van pedagogen, onderzoekers, vormingswerkers, verkeerskundigen, documentaristen en communicatiekundigen. Mobiel 21 werkt nauw samen met partners in binnen- en buitenland die eenzelfde bekommernis delen.

Mobiel 21 ontwikkelt innoverende thema's en programma's, verricht wetenschappelijk onderzoek, zet demonstratieprojecten op en formuleert beleidsadviezen en -evaluaties. Dit gebeurt door middel van publicaties, internet en media, via het documentatiecentrum, gastcolleges, studiedagen en conferenties.

Mobiel 21 zet mensen en groepen aan tot duurzaam verplaatsingsgedrag en ondersteunt hun initiatieven. Hiertoe ontwikkelt Mobiel 21 aangepaste instrumenten, producten en methoden, en kunnen we projecten in die zin aansturen en realiseren. Mobiel 21 begeleidt leerprocessen, democratische besluitvorming en samenspraak rond mobiliteit.

Mobiel 21 beheert een uitgebreid en toonaangevend documentatiecentrum in woord en beeld, dat door iedereen geraadpleegd kan worden.

Mobiel 21 maakt deel uit van de brede beweging voor duurzame mobiliteit in Vlaanderen, België, Europa en daarbuiten, en wenst zich ten dienste te stellen van deze beweging. Mobiel 21 zoekt samenwerking en synergie.

Mobiel 21 is gegroeid uit de voormalige vzw Langzaam Verkeer, waarvan het de kennis van zaken en de maatschappelijke inspiratie bewaart en ontwikkelt.

1.2 Activiteitenclusters en Programmalijnen

Om de missie waar te maken, structureert Mobiel 21 zijn werkzaamheden met een geïntegreerde aanpak doorheen activiteitenclusters en programmalijnen.

1.2.1 Activiteitenclusters

Bij het ontwikkelen van nieuwe initiatieven en projecten waakt Mobiel 21 over een geïntegreerde werking. Realisaties doorlopen de verschillende stadia, van kennisontwikkeling tot het beïnvloeden van het mobiliteitsgedrag.

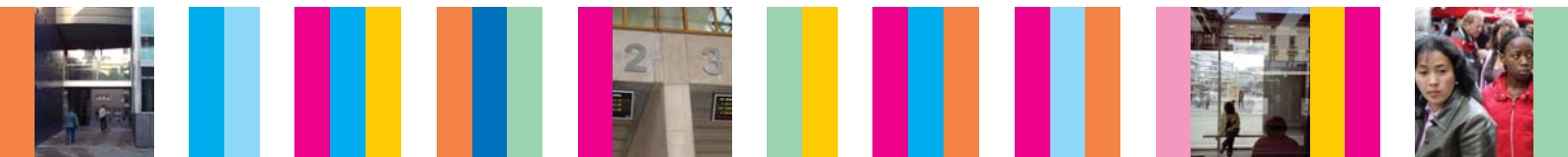
Kennisontwikkeling

Mobiel 21 onderbouwt zijn werk met actieonderzoek. Op een wetenschappelijk verantwoorde wijze bouwt het onderzoeksteam verder aan de referentielijst van de organisatie. Het onderzoeksteam is multidisciplinair samengesteld: een sterke basis verkeerskunde en menswetenschappen, aangevuld met een economische, politieke en sociale achtergrond.

Kennisverspreiding

In 2008 investeerde Mobiel 21 in het verspreiden van kennis en informatie op verschillende manieren, namelijk door beleidsadvies, informatieverlening en documentatie. Dat gebeurde onder meer via de bibliotheek en mediatheek van Mobiel 21, het organiseren van educatieve activiteiten, het opzetten van leerprocessen, bijscholingsmomenten en gastcolleges en voornamelijk via tweedelijns ondersteuning. Communicatiemiddelen die Mobiel 21 hierbij aanwendde, zijn onder meer de website, publicaties, nieuwsbrieven en studiedagen. Een team met de nodige didactische en communicatieve vaardigheden en het nodige organisatietalent stuurt deze activiteitencluster aan.

Programmalijnen	Activiteitenclusters		
	Kennisontwikkeling	Kennisverspreiding	Gedragsbeïnvloeding
Intelligente MobiliteitsAanpassing	→	→	→
Milieuvriendelijke Verplaatsingen	→	→	→
Veilig Verkeer	→	→	→

Gedragbeïnvloeding

Mobiel 21 streefde er in het afgelopen jaar opnieuw naar het mobiliteitsgedrag te beïnvloeden. Met een cluster van activiteiten doelt Mobiel 21 op het ontwerpen van methodieken voor duurzame gedragbeïnvloeding, het opzetten van demonstraties om deze methodieken uit te testen, participatieve begeleidingsactiviteiten en maatschappelijke leerprocessen, al dan niet in tweedelijns-ondersteuning, en het sensibiliseren en maatschappelijk activeren van doelgroepen voor acties rond veilig verkeer en duurzame mobiliteit. Het team dat hiervoor instaat, heeft de nodige communicatieve en pedagogische vaardigheden en hanteert veelal sociaal-culturele methodieken.

1.2.2 Programmalijnen

Mobiel 21 werkt met drie inhoudelijke programmalijnen die vooropgezet werden bij de start als socioculturele beweging. Die programmalijnen zijn: intelligente mobiliteitsaanpassingen aanmoedigen, milieuvriendelijke verplaatsingen stimuleren en veilig verkeer bevorderen. Mobiel 21 heeft ook in 2008 steeds opnieuw gezocht naar synergie tussen de drie programmalijnen. De drie vragen die de organisatie in die richting sturen, blijven:

- 1 **Waarom verplaatsen wij ons?**
- 2 **Met welk vervoermiddel verplaatsen wij ons?**
- 3 **Hoe gedragen wij ons in het verkeer?**

1.3 Organisatiestructuur

Algemene Vergadering

De leden van de Algemene Vergadering zijn afkomstig uit verschillende sectoren, zoals het maatschappelijke middenveld, de academische wereld en de mobiliteitswereld. De voornaamste rol van de Algemene Vergadering is het aansturen van de inhoudelijke lijnen van Mobiel 21. De Algemene Vergadering kwam in 2008 tweemaal samen, op 17 maart en 4 november. Tijdens de vergaderingen stond het evalueren van het eerste beleidsplan hoog op de agenda ter voorbereiding van de ontwikkeling van het tweede beleidsplan.

Raad van Bestuur

De zeskoppige Raad van Bestuur vergadert samen met het management. De voornaamste rol van de Raad van Bestuur is het bewaken van de missie en het beleidsplan, alsook de samenwerking met Vectris cvba. De Raad van Bestuur fungeert

als inhoudelijk klankbord voor globale werking, draagt zorg voor een strategische langetermijnplanning van de organisatie en volgt nauw de portefeuille, begroting en financiële resultaten op. De Raad van Bestuur kwam in 2008 zevenmaal samen, op 5 februari, 4 maart, 13 mei, 24 juni, 16 september, 14 oktober en 25 november.

Interne organisatie

Van bij de start van Mobiel 21 werd de dagelijkse werking opgevolgd door het managementteam dat bestond uit drie medewerkers met drie complementaire takenpakketten en een mandaat van drie jaar. De leden van het managementteam maakten ook deel uit van het projectteam. Het mandaat van Patrick Auwerx, Elke Bossaert en Raf Canters liep tot eind februari 2008. Na evaluatie door het managementteam zelf en de Raad van Bestuur werd beslist om te werken aan een nieuwe organisatiestructuur van Mobiel 21 met één manager. Vanaf maart 2008 werd Elke Bossaert door de Raad van Bestuur aangesteld als manager.

Het projectteam bestaat uit de inhoudelijke medewerkers. Zij geven richting aan de concrete projectopvolging binnen het raamwerk van de programmalijnen en de activiteitenclusters.

Het Management- en Projectteam genieten de hulp van het ondersteuningsteam, waartoe onder meer de taken van administratie, secretariaat en onderhoud behoren.

Mobiel 21 had eind 2008 zestien medewerkers in dienst, op een niveau van 13,3 VTE, waarvan 0,8 VTE management, 8,8 VTE inhoudelijke medewerkers en 4,5 VTE ondersteunende medewerkers. Het personeelsbestand bestaat voor 75 % uit vrouwen. Dat gegeven is vergelijkbaar met een trend in de socioculturele sector, maar is omgekeerd met de trend in de mobiliteitssector. De gemiddelde leeftijd in 2008 was 39 jaar: de jongste medewerker was 24 en de oudste medewerker 54 jaar. Het opleidingsniveau varieert van lager secundair tot postuniversitair onderwijs. In 2008 werden twee nieuwe projectmedewerkers aangeworven: Marjan Frederix voor campagnes en educatie en Elke Franchois voor onderzoek en campagnes.

Driewekelijks is er binnen Mobiel 21 een inhoudelijk team-overleg. Elke zes weken is er een briefing met de hele ploeg.

2 Mobiel 21 in actie

2.1 Algemene werking in 2008

2.1.1 Intelligente Mobiliteitsaanpassingen

Mobiel 21 wil de globale verplaatsingsbehoeften van individuen, gezinnen, groepen en organisaties verder onderzoeken. Daarbij willen we onnodige verplaatsingen vermijden en gewenste verplaatsingen waar mogelijk verkorten. Deze innovatieve piste wordt steeds belangrijker in het globale mobiliteitsdebat en bij het aansturen van duurzame oplossingen om de mobiliteitsknoop te ontwarren. Onderstaande projecten werden uitgevoerd in 2008 en kunnen in eerste instantie gezien worden als een bijdrage tot het oplossen van de vraag: waarom verplaatsen wij ons?

Geknipt Mobiel

Met het project Geknipt Mobiel heeft Mobiel 21 gemeentebesturen gestimuleerd om in overleg met de bewoners samenwerkingsprojecten over veilige en milieuvriendelijke mobiliteit in buurten op te starten. We ontwikkelden een begeleidingsconcept, Mobiliteit op maat van ieders verantwoordelijkheid, om lokale verkeersproblemen aan te pakken en milieuvriendelijke verplaatsingen te stimuleren. De betrokken partners bepalen en realiseren in overleg hun concrete engagementen op maat van ieders verantwoordelijkheid.

Resultaat

Geknipt Mobiel blijft ook in 2008 een geknipte methodiek om gemeenschappelijk overleg tussen burger en gemeente vorm te geven en te concretiseren in lokale acties. Na het geslaagde project Ekkelgarden-Hasselt wilde de stad Hasselt op dat elan verder gaan. Twee wijken werden uitgekozen als werkterrein: de Banneux-wijk en de Heilig-Hartwijk. Die twee wijken zijn erg verschillend qua ligging, historiek en ruimtelijke ordening, en vormen op die manier elk een aparte uitdaging. Aan de hand van een knelpuntenanalyse en een uitgebreide veldstudie kwamen we in beide wijken tot een aantal duidelijke prioriteiten qua bereikbaarheid, toegankelijkheid, verkeersleefbaarheid en verkeersveiligheid. Een aantal van de opgeworpen knelpunten zitten reeds vervat in een algemeen stadsvernieuwingprogramma. De timing van het project werd daarom aangepast aan het traject van dat stadsvernieuwingprogramma. In de loop van 2009 zal het actieplan voor de twee wijken verder vorm krijgen en uitgevoerd worden.

Type activiteit: campagne, burgerparticipatie

Type financiering: bewegingsdecreet

Meer informatie: www.mobiel21.be

Mobility Award – Prijs Mobiele Onderneming (PMO)

Op vijf december 2008 reikte Mobiel 21, samen met partners VSV en IMOB, voor het derde jaar op rij de Prijs Mobiele Onderneming uit. Het sensibiliserende evenement bebroodt private en publiekrechtelijke initiatieven die een voorbeeldfunctie hebben op het vlak van duurzame mobiliteit in woon-werkverplaatsingen.

Resultaat

Vlaams minister Van Brempt lanceerde twee jaar geleden het Pendelplan. Vooral gestimuleerd door financiële prikkels, nemen steeds meer bedrijven initiatieven om woon-werkverkeer duurzamer te maken. De Prijs Mobiele Onderneming zet de meest in het oog lopende goede voorbeelden in Vlaanderen extra in de kijker. De promotie rond de Prijs Mobiele Onderneming werd in 2008 nog verbeterd: de website werd gebruiksvriendelijker, nieuwe netwerken, zoals de provinciale mobiliteitspunten, werden ingeschakeld, de ziekenhuissector werd apart benaderd en het aantal mailings verhoogde. Helaas vertaalde dit zich niet in een toename van kandidaturen. De kosten-batenanalyse inspanningen/resultaat is voor een tweede jaar op rij mager. Door de koppeling van de prijsuitreiking aan een inhoudelijk colloquium met ongeveer 100 deelnemers, blijft de PMO toch op belangstelling rekenen, ook van de pers. De hoofdwinnar in 2008 was een kleine zorginstelling uit de jeugdsector. De jury wou hiermee duidelijk het signaal geven dat niet enkel grote ondernemingen in aanmerking komen voor de Prijs Mobiele Onderneming, maar dat kleine projecten zeker even waardevol kunnen zijn.

Door het wegvallen van de projectsubsidies is de toekomst nog niet duidelijk. De partners hebben het gevoel dat de maatschappelijke krachten voor een duurzamer woon-werkverkeer nog meer gebundeld moeten worden. De integratie of samenwerking met MOBIMIX behoort tot de meest realistische perspectieven en zal verder worden onderzocht in 2009.

Type activiteit: sensibilisatie

Type financiering: Vlaamse overheid, met steun van De Lijn en NMBS

Meer informatie: www.prijsmobileonderneming.be

Mobilometer: van quick scan tot participatie-instrument

Naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen in 2006 ontwikkelde Mobil 21 de Mobilometer, een instrument om de duurzaamheidsscore van het lokaal mobiliteitsbeleid te berekenen. Aangezien de Mobilometer meer is dan louter een evaluatie-instrument, werd die in 2007 herwerkt tot een toegankelijke en hanteerbare tool, inclusief gebruiksaanwijzing. Duurzame bereikbaarheid, verkeersleefbaarheid en milieu, duurzame verkeersveiligheid, toegankelijkheid en interne werking, en burgerbetrokkenheid zijn de thema's die erin aan bod komen.

De opgesomde maatregelen in de Mobilometer bieden ook inspiratie voor het lokale bestuur en middenveld om samen aan een duurzaam mobiele gemeente te werken. De Mobilometer met handleiding wil bijdragen aan de dialoog tussen de lokale bestuursploeg en het lokale middenveld.

Resultaat

Na de uitgave van de Mobilometer in 2007, werd in 2008 elke kans gegrepen om die publicatie in de aandacht te houden. Op onze website werd de Mobilometer meermaals in de kijker gebracht via een nieuwsbericht of een aankondiging en het instrument bleef bovendien gratis beschikbaar. Daarnaast behoort de Mobilometer tot het standaardpakket van publicaties die gepromoot worden op allerhande beurzen en conferenties. Meer specifiek werd een presentatie gegeven over de Mobilometer op de Trefdag voor Technische Diensten, georganiseerd door Centrum Duurzaam Bouwen. In totaal kwam het aantal aanvragen voor 2008 zo op 33.

Type activiteit: burgerparticipatie, sensibiliserende campagne

Type financiering: bewegingsdecreet

Meer informatie: www.mobiel21.be

Kindvriendelijke publieke ruimte in Brussels Hoofdstedelijk Gewest

In het kader van het Meerjarenplan Openbare Werken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werkten Mobil 21 vzw en Green Belgium vzw het project Kindvriendelijke publieke ruimte in Brussel uit. In Jette werd een participatietraject opgestart met leerlingen uit het vijfde en zesde leerjaar van een Franstalige en een Nederlandstalige school. De resultaten van het traject werden gebundeld in de brochure Kindvriendelijke publieke ruimte in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Resultaat

Met het project Kindvriendelijke publieke ruimte in Jette wilde Mobil 21, samen met Green Belgium, een evenwichtig participatietraject uitwerken. Enerzijds werden methodieken ontwikkeld om de visie van kinderen op de openbare ruimte te leren kennen. Daarbij werd in eerste instantie gepoogd om zicht te krijgen op de routes en plaatsen waar(langs) kinderen gaan en hoe ze die evalueren. Vervolgens mochten de kinderen hun visie visualiseren in eigen ontwerpen van een plein en in een prioriteitenlijst voor het beleid. Anderzijds werd een brug gelegd tussen de kinderen en het beleid, door het beleid te sensibiliseren over het belang van de stem van kinderen in grote infrastructuurwerken en door kinderen en beleidsmensen met elkaar in dialoog te laten treden.

De samenwerking met de kinderen van Jette resulteerde in een concrete lijst met aanbevelingen, waarmee het lokale en gewestelijke beleid rekening kunnen houden bij de uitwerking van een herinrichtingsproject. Daarnaast werden de resultaten van het participatietraject in een bevattelijke brochure gebundeld met voorstellen aan het lokale en gewestelijke beleid en aan ontwerpers die in grootstedelijk gebied werken aan de herinrichting van straten en pleinen. In de brochure Kindvriendelijke publieke ruimte in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest staan tips over de manier waarop een overheid die doelgroep kan betrekken. Bedenken wanneer, waar en in welke mate kinderen betrokken kunnen worden, is een eerste stap in de participatie van kinderen bij de (her)aanleg van de publieke ruimte in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Type activiteit: burgerparticipatie

Type financiering: projectsubsidies kabinet Smet

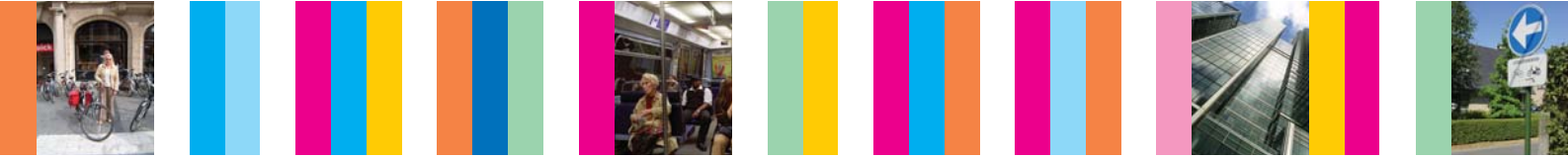
– Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Partner: Green Belgium vzw

Meer informatie: www.mobiel21.be

2 Mobiel 21 in actie

2.1.2 Milieuvriendelijke verplaatsingen stimuleren

Mobiel 21 wil het aandeel duurzame, milieuvriendelijke verplaatsingen zien groeien. Met een doelgroepgerichte benadering stimuleert Mobiel 21 een betere benutting van alle vervoerswijzen. Projecten en acties onder deze programmatische richtlijn richten zich op de vraag: met welk vervoermiddel verplaatsen wij ons?

Korterittencontract©

Via het Korterrittencontract zette Mobiel 21 van 21 maart tot 21 april 2008 mensen aan om meer te stappen, te fietsen of het openbaar vervoer te gebruiken voor korte afstanden. Vooral fietsen en te voet gaan, zijn gezonde, milieuvriendelijke en goedkope verplaatsingswijzen voor afstanden korter dan vijf kilometer. In een meer stedelijke context blijft ook openbaar vervoer dikwijls een haalbaar alternatief. Mobiel 21 stimuleerde gemeenten, verenigingen, wijken en bedrijven om een korterrittencontract te ondertekenen. De deelnemers noteerden hun gereduceerde autokilometers in een logboekje en ontdekten al doende hoe eenvoudig of moeilijk het is om meer te stappen of te trappen. Hun ervaringen konden ze kwijt in een tevredenheidsbevraging. De winst op vlak van milieu en gezondheid kon via de Mobiel 21-website worden berekend.

Mobiel 21 organiseerde de campagne voor de derde keer en bezorgde de deelnemende gemeenten en organisaties van gratis campagnemateriaal: korterrittencontractjes, affiches, een campagnehandleiding, voorbeeldbrieven, een voorbeelduitnodiging voor de pers en een digitale berekeningstool. Alle deelnemers konden ook een tevredenheidsbevraging invullen over de voorzieningen en verkeersleefbaarheid voor zachte weggebruikers in hun gemeente. Mobiel 21 begeleidde op vraag ook enkele gemeenten bij het organiseren van een infomoment en organiseerde op het einde van de campagne een loting voor de deelnemers.

Resultaat

De campagne in 2008 duurde een maand. 44 gemeenten en organisaties namen deel. In totaal leverden 1.103 personen hun dagboekje in. Deze personen legden samen 17.445 korterritten af. Hiermee overbruggen zij een afstand van 145.844 kilometer. Gemiddeld legde een deelnemer 132,2 kilometer af tijdens de campagnemaand en 4,3 kilometer per dag. Hierdoor bespaarden de deelnemers 46.670,08 euro aan individuele autokosten en 67.088 euro aan maatschappelijke autokosten. 6.562.980 extra calorieën werden zo verband, wat gelijkstaat aan 52.504 boterhammen met kaas. Alle deelnemers stapten en fietsten samen vier keer de wereld rond. Binnen de deelnemende gemeenten participeerde een breed gamma van organisaties.

Type activiteit: sensibilisatie via doelgroepgerichte campagne

Type financiering: bewegingsdecreet, eigen middelen, sponsoring

Meer informatie: www.mobiel21.be

Poolcampagnes & begeleiding scholen

Met de poolcampagnes wil Mobiel 21 een gedragswijziging bekomen bij leerlingen en ouders door het opzetten van fiets- en voetpools. Mobiel 21 begeleidt scholen bij het uitwerken van de campagne ter bevordering van veilige en duurzame mobiliteit van en naar school.

In De Morgen van 3 september 1998 stond op pagina 8 een artikel over Mobiel 21 en zijn aanbod rond fietspools. Tien jaar later zien we dat scholen, gemeentebesturen en provinciebesturen Mobiel 21 nog steeds contacteren om nieuwe projecten te begeleiden, infoavonden bij te wonen en praktische projecten te ondersteunen.

Jaarlijks begeleidt Mobiel 21 in opdracht van het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen en het Gentse stadsbestuur een aantal scholen bij het opstellen van een actieplan rond verkeersveiligheid en duurzame mobiliteit. Daarnaast werd vanuit de provincie Oost-Vlaanderen ook een natraject opgesteld om scholen te stimuleren blijvend te werken aan de milieuvriendelijke verplaatsingen van leerlingen en leerkrachten, en het reeds afgelegde traject te evalueren en zo nodig bij te sturen.

Resultaat

Mobiel 21 begeleidde in 2008 opnieuw heel wat poolcampagnes. Op de fietspoolwebsite www.fietspools.be werden nieuwe documenten toegevoegd die de scholen kunnen downloaden. Ook werd het fietspoolsaanbod van de verschillende provincies aangepast.

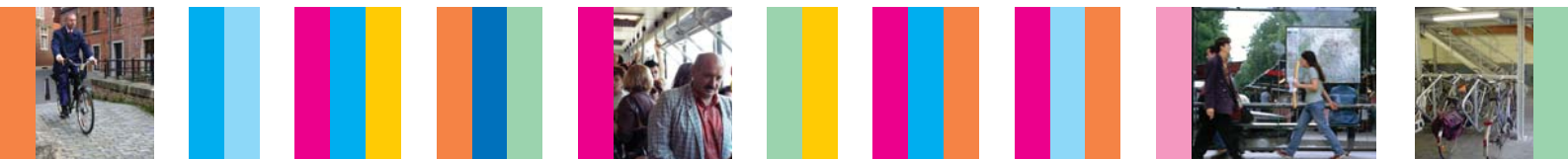
In Glabbeek werd op vraag van het gemeentebestuur een infomoment fietspools gegeven voor alle scholen op haar grondgebied, dit in het kader van hun actieplan Duurzaam naar School. Tijdens het afgelopen jaar finaliseerde Mobiel 21 in opdracht van het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen de begeleiding van scholen in Scheldewindeke, Beervelde en Ursel. Op vraag van provincie Antwerpen stond Mobiel 21 in voor infomomenten in Wuustwezel, Niel en Herselt, in het kader van het provinciaal project 10/10 scholen.

Type activiteit: doelgroepgerichte campagne, ondersteunen van scholen, lokale oudergroepen en lokale overheden die maatregelen naar scholen wensen te nemen

Type financiering: bewegingsdecreet (ouderraden) en projectsubsidies via lokale overheden

Meer informatie: www.mobiel21.be, www.fietspools.be, www.oost-vlaanderen.be

Schoolroutekaart©

Via de ontwikkeling van een totaalconcept rond schoolroutekaarten (begeleiding, veldanalyses, grafisch ontwerp t.e.m. druk) hielp Mobiel 21 ook in 2008 scholen en gemeentebesturen met het realiseren van veilige en milieuvriendelijke schoolverplaatsingen. De schoolroutekaart is een eenvoudig leesbare kaart die de veiligste schoolroutes aangeeft. Meestal staat fietsen centraal, maar ook voetgangersroutes en openbaarvervoerfaciliteiten kunnen inbegrepen worden. De schoolroutekaart legt de nadruk op de multimodale en veilige bereikbaarheid van scholen: minder kinderen op de achterbank, meer milieuvriendelijke alternatieven!

Resultaat

In 2008 voltooide Mobiel 21 schoolroutekaarten voor Sint-Amands, Deinze, Niel, Aalst en Laken. Mobiel 21 startte of reactiveerde (i.f.v. herwerking) het participatieve leerproces met de betrokken actoren (besturen, verkeersdiensten, politie, scholen, ouders en gebruikersverenigingen zoals de Fietsersbond) in Vilvoorde, Kortesseem, Hasselt en Malle. Ook voor het Regionaal Stedelijk Gebied Turnhout werd de bestaande schoolroutekaart vernieuwd.

De schoolroutekaart is vooral een sensibiliserend/educatief instrument dat in duizenden exemplaren aan leerlingen (tien tot veertien jaar) en/of hun ouders wordt verspreid. In de scholen wordt er educatief rond gewerkt en in een aantal gevallen is het ook de aanzet voor verdere sociale (verkeers)acties op het lokale niveau. In het kader van het lokale actieplan voor duurzame scholen dat eind december 2007 door ministers Vandembroucke en Van Brempt werd gelanceerd, is de opmaak van een schoolroutekaart als een conditio sine qua non opgenomen, hetgeen bewijst dat Mobiel 21 met dit eigen product duidelijk scoort! Nu het actieplan op kruissnelheid komt, kan Mobiel 21 de vraag nauwelijks bijhouden en staan er weer een vijftiental projecten op stapel.

Type activiteit: educatie, doelgroepgerichte sensibilisatie, sociale activering

Type financiering: projectmiddelen gemeenten/scholen

Meer informatie: www.mobiel21.be

Veilig en milieuvriendelijk naar school

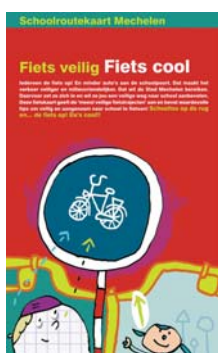
Met de actie Veilig en milieuvriendelijk naar school tracht Mobiel 21 het aandeel veilige en milieuvriendelijke verplaatsingen naar de basisschool te verhogen. De actie bestaat uit een ludieke en speelse campagne, inhoudelijke begeleidingen en een aanbod van brochures en verkeersveiligheidsmateriaal (via Wolvenberg). Mobiel 21 organiseerde de actie in 2008 voor de achtste keer. Met het spel kunnen scholen hun leerlingen en hun ouders op een ludieke manier stimuleren om veiliger en milieuvriendelijker naar school te komen. Jaarlijks kunnen we een aantal scholen daarbij ook gratis inhoudelijk begeleiden bij het uitwerken van projecten. Vaak is het spel de eerste stap naar een groter verkeersproject voor de eigen school. Op 16 mei 2008 werd de campagne voorgesteld aan de pers in de Basisschool Hertog Karel te Wilsele.

Scholen die zich inschreven voor het spel, inhoudelijke begeleiding vroegen en een projectomschrijving indienden, konden door Mobiel 21 gratis inhoudelijk begeleid worden. Die begeleidingen konden bestaan uit advies aan een verkeerswerkgroep op school, advies aan leerkrachten of het verzorgen van een informatieavond. Mogelijke thema's waren: schoolroutekaart, voet-, fiets-, en carpooling, auto-vrije schooldagen, verkeers- en mobiliteitseducatie, schoolvervoerplan, scholenovereenkomst, ruimte gevraagd voor fietsers en voetgangers of een specifieke vraag van de school (bijv. een veilige infrastructuur).

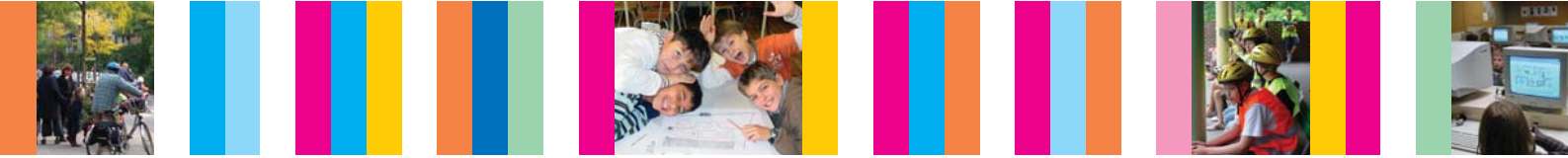
In het jaar 2008 werd de schoolspaaractie Veilig en milieuvriendelijk naar school aan een grondige evaluatie onderworpen. Een uitgebreide vragenlijst werd opgesteld en verstuurd naar alle deelnemende scholen.

Resultaat

In april 2008 verdeelde Mobiel 21 voor de actie 400 spelpakketten onder de Vlaamse basisscholen, waarvan 121 in de provincie Antwerpen, 72 in Oost-Vlaanderen, 79 in Vlaams-Brabant, 65 in Limburg en 61 in West-Vlaanderen. Er namen 76.548 leerlingen, 5.558 leerkrachten en 54.288 ouders deel over heel Vlaanderen. We telden 26 % meer milieuvriendelijke verplaatsingen tijdens de actie, met een behoud van 10 % meer milieuvriendelijke verplaatsingen na de actie.

2 Mobiel 21 in actie

Op vraag van de scholen werden 28 scholen inhoudelijk begeleid in het kader van de actie Veilig en milieuvriendelijk naar school, waarvan 5 in Antwerpen, 7 in Vlaams-Brabant, 5 in Limburg, 2 in West-Vlaanderen en 9 in Oost-Vlaanderen. Voor scholen in Vilvoorde (2), Asse en Wevelgem werkte Mobiel 21 een verkeerseducatieve route uit. Voor scholen in Mol, Hove, Hasselt, Riemst en Ursel ontwikkelde Mobiel 21 een schoolroutekaart. In scholen in Lier, Aarschot en Leopoldsburg werd in samenwerking met verschillende actoren een schoolvervoerplan opgesteld. Andere begeleidingen, zoals infoavonden en tips voor verkeersveilige en kindvriendelijke schoolomgevingen, vonden plaats in de gemeenten Brecht, Kalmthout, Vilvoorde, Tienen, Heverlee, Tongeren, Genk, Blankenberge, Sint-Gillis-Waas, Waasmunster, Bottelaere, Gavere-Asper, Londerzeel, Eksaarde, Lokeren en Zele.

Uit de grondige evaluatie kunnen we een aantal zaken leren. In het algemeen gesproken, zijn de scholen tevreden over deze campagne. Dat geldt zowel voor het spelmateriaal, het materiaal van Mobiel 21, de inhoud van de campagne, de ondersteuning door Mobiel 21 als voor het effect van de campagne op het verplaatsingsgedrag van de kinderen. De cijfers tonen aan dat de campagne zowel tijdens als na de week een invloed heeft op de vervoerswijze van de kinderen. Enkele weken na de campagne bleken gemiddeld meer kinderen milieuvriendelijk naar school te komen dan voor de campagneweek. Scholen merken op dat een eenmalige deelname aan de actie Veilig en milieuvriendelijk naar school een beperkte invloed heeft op duurzame verplaatsingen van de kinderen. Een herhaalde deelname aan de actie heeft volgens de scholen daarentegen wel effect. Een belangrijke opmerking daarbij is dat heel wat scholen expliciet vragen naar een garantie om elk jaar te kunnen deelnemen aan de actie. Het feit dat scholen vinden dat een herhaalde deelname wel effect heeft op het gedrag, versterkt deze vraag. Daarnaast werden uit de evaluatie nog tal van leerpunten gehaald die allemaal samen werden meegenomen bij de ontwikkeling van het vernieuwde campagneconcept voor mei 2009.

Type activiteit: doelgroepgerichte campagne
Type financiering: KBC, Levenslijn Kinderfonds
Meer informatie: www.milieuvriendelijknaarschool.be

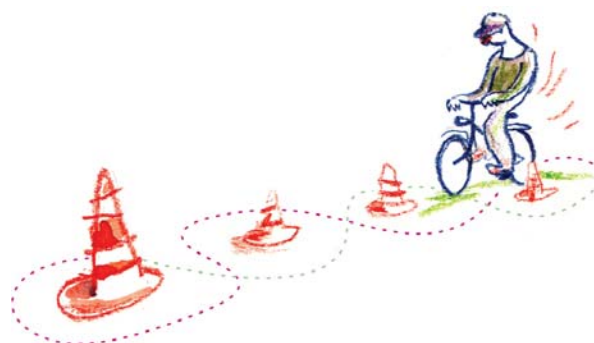
Meester op de Fiets

Meester op de Fiets is een programma fietsvaardigheids-training voor beginnende fietsers in het basisonderwijs. Mobiel 21 ontwikkelde het aanbod samen met de Stichting Vlaamse Schoolsport en het Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid. Het aanbod genereert het beste uit de jarenlange ervaring van de drie organisaties op het gebied van bewegingseducatie, motorische ontwikkeling en verkeersdeskundigheid. Het project helpt leerkrachten om een fietsvaardigheidstraining te organiseren. Met de speciaal ontworpen materiaalset kunnen een ruime variatie aan fietsvaardigheidsproeven en een fietsparcours opgezet worden. Een provinciale begeleider (de fietsmeester) stelt de materiaalset en het parcours op in de scholen, neemt met de leerkracht de handleiding door en bereidt met hem of haar het leerproces voor. De leerkracht behoudt de leiding over de leeractiviteit en de verantwoordelijkheid voor het leerproces.

Resultaat

Tijdens het schooljaar 2007-2008 namen niet minder dan 36.996 leerlingen deel, verspreid over 410 scholen. Dat impliceert opnieuw een groei van 4,5 % ten opzichte van het voorgaande schooljaar zodat we ondertussen al 19 % meer leerlingen bedienen dan in het eerste jaar. De kaap van 100.000 leerlingen werd in het voorjaar van 2008 dan ook overschreden! Over de verschillende provincies namen 9.627 leerlingen uit Antwerpen (84 scholen), 8.668 leerlingen uit Limburg (97 scholen), 5.056 leerlingen uit Oost-Vlaanderen (86 scholen), 6.670 leerlingen uit Vlaams-Brabant (75 scholen) en 6.975 leerlingen uit West-Vlaanderen (68 scholen) deel. Het schooljaar 2008-2009 is uiteraard niet afgelopen, maar het ziet er naar uit dat ook dit schooljaar het project Meester op de Fiets opnieuw een onverdeeld succes genoemd mag worden.

Type activiteit: gedragsbeïnvloeding via praktische training
Type financiering: eigen middelen, departement Onderwijs zorgt voor provinciale startbaners veve
Meer informatie: www.mobiel21.be, www.schoolsport.be, www.bivv.be

2 Mobiel 21 in actie

12

In het najaar van 2008 bereidde Mobiel 21 een bevraging voor bij 35 Europese lokale coördinatoren van de European Mobility Week. Hiermee wilden we te weten komen met welke concrete argumenten, strategieën, acties, media... lokale beleidsmakers overtuigd kunnen worden om te investeren in campagnes voor duurzame mobiliteit. Tegelijkertijd onderzocht Mobiel 21 via diepte-interviews bij autogebruikers het belang van emotionele versus rationele beelden, van gezondheids-, milieu- en economische argumenten en van het gebruik van campagnebeelden en sponsoring in sensibiliseringscampagnes voor een duurzamere mobiliteit. Mobiel 21 was verder nog betrokken bij het analyseren van goede praktijkvoorbeelden van campagnes in binnen- en buitenland binnen de mobiliteits- en de gezondheidssector. In 2009 worden alle onderzoeksresultaten van MAX samengebracht. Op basis daarvan worden bruikbare tools ontwikkeld, o.a. rond het opzetten van campagnes en rond monitoring en evaluatie van campagnes en andere mobiliteitsmanagementmaatregelen. MAX loopt nog tot eind september 2009.

Type activiteit: onderzoek, demonstraties en doelgroepgerichte campagnes

Type financiering: Europese subsidie, Vlaamse overheid, kabinet Van Brempt, nog te werven deel

Meer informatie: www.max-success.eu

Paramount

Paramount is een Europees project (2006-2008) dat gecoördineerd wordt door de Oostenrijkse partner FGM en waarin Mobiel 21 een belangrijke rol opneemt. Paramount heeft tot doel het verhogen van kennis en vaardigheden van professionals op het gebied van verkeer en mobiliteit en dat via vorming en educatie. Paramount wil bijdragen aan de actieve en recente kennis van verkeer en mobiliteit door het ontwikkelen van nieuw cursusmateriaal op Europees niveau, gekoppeld aan het organiseren van training en opleiding. Daarnaast is Paramount verantwoordelijk voor de opvolging en update van de ELTIS-website, Mobiel 21 volgt hiervoor onder meer het Europese nieuws op de voet en is expert voor de onderwerpen verkeersveiligheid, intermodaliteit, wandelen en fietsen.

Resultaat

Paramount zorgt voor de update en het onderhoud van de toonaangevende transportwebsite ELTIS. In 2008 werd de gemiddelde publicatie van zes internationale transportberichten per week voortgezet. Mobiel 21 werkte ook een aantal nieuwe casestudies uit voor de onderwerpen wandelen, fietsen en intermodaliteit. We ontwikkelden een cursus rond het thema fietsen en gaven hierover twee workshops in Budapest voor transportprofessionelen uit Oost-Europese landen. Mobiel

21 werkte ook mee aan de update en het onderhoud van de ELTIS-website en de promotie hiervan op het werkveld. Tijdens de ECOMM 2008 conferentie in Londen organiseerden we een ELTIS-café waar gediscussieerd werd over de toekomst van mobiliteitsmanagement.

Type activiteit: vorming en educatie

Type financiering: Europese subsidie (6FP)

Meer informatie: www.eltis.org en www.eu-portal.net

EPOMM

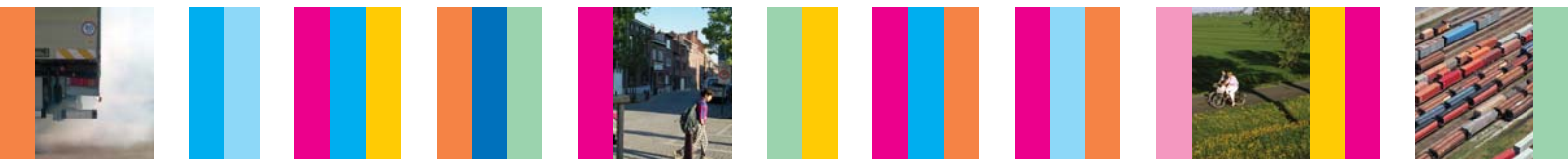
EPOMM is een Europees platform met als doel het uitwisselen van kennis en ervaring over mobiliteitsmanagement. Mobiel 21 is stichtend partner van EPOMM vzw. Nederland, Zweden, Frankrijk, Groot-Brittannië, Spanje en Oostenrijk zijn momenteel lid van EPOMM en maken ook deel uit van het bestuur. EPOMM verspreidt kennis en organiseert expertworkshops, seminars en Europese conferenties rond mobiliteitsmanagement.

Resultaat

Netwerking en lobbying voor mobiliteitsmanagement in het verkeersbeleid in Europa is een rode draad in de werking van de internationale vzw EPOMM. EPOMM stimuleert actieve deelname van verschillende overheden aan mobiliteitsmanagementinitiatieven op lokaal, regionaal, nationaal en Europees niveau.

Jaarlijks organiseert EPOMM de Europese Conferentie voor MobiliteitsManagement (ECOMM). De lidstaten van EPOMM kunnen ook gebruikmaken van trainingsactiviteiten op maat, informatie, sensibilisatievoorbeelden, professioneel advies en een internationaal communicatiekanaal. Tijdens de ECOMM-conferenties wordt ook steeds voldoende aandacht geschonken aan de lidstaten. Deelnemers aan ECOMM uit een EPOMM-land krijgen ook korting op de toegangsprijs. Mobiel 21 heeft tijdens de laatste ECOMM-conferentie in Londen twee papers gepresenteerd. Naast de twee presentaties stond Mobiel 21 ook in voor de organisatie en uitwerking van een ELTIS-café. Het café bood een vijftigtal deelnemers de gelegenheid om in een informele setting te discussiëren over de bijdrage van mobiliteitsmanagement op het klimaat. Voor de volgende ECOMM-conferentie in San Sebastian (Spanje) verzorgt Mobiel 21 de call for papers-procedure en het samenroepen van het International Programme Committee.

EPOMM ontwikkelt en verspreidt elektronische nieuwsbrieven om zo innovatieve zachte maatregelen en inspirerende voorbeelden bekend te maken. Mobiel 21 stelde in het afgelopen jaar acht thematische e-nieuwsbrieven samen. De opvolging van de stakeholdersconsultatie en besluitvorming rond de European Green Paper on Urban Transport was belangrijk in 2008 en bepaalde deels de inhoud van de nieuwsbrieven.

In 2008 nam Mobiel 21 de boekhouding van de internationale vzw over van de partner Eurocities. Het voorzitterschap van EPOMM werd van de Zweedse overheid overgedragen naar Groot-Brittannië. Samen met alle EPOMM-partners werd een Europees projectvoorstel ingediend om de werking nog meer te verruimen en zo nieuwe leden te rekruteren. In 2008 trad de Duitse deelstaat Hessen toe als EPOMM-lid. Portugal, Noorwegen en Griekenland behoren tot de kandidaten voor 2009.

EPOMM zal vanaf midden 2009 meer toekomstzekerheid kennen als EPOMM+ finaal wordt goedgekeurd door de Europese Gemeenschap.

Type activiteit: netwerking, vorming, educatie en campagnes, beleidsadvies

Type financiering: ledenbijdrage van Nederland, Zweden, Frankrijk, Groot-Brittannië, Italië en Spanje

Meer informatie: www.epomm.org

LINK

LINK, The European Forum on Intermodal Passenger Travel, is een Europees project (2007-2009) dat werkt rond het thema passagiersintermodaliteit voor langeafstandsreizen (min. 100 kilometer). Doelstellingen van het LINK-project zijn:

- het installeren van een netwerk om de informatie over goede voorbeelden uit te dragen;
- het bespreken van belangrijke uitdagingen in technische werkgroepen om zo beleidsaanbevelingen te formuleren die passagiersintermodaliteit zullen bevorderen.

Resultaat

In 2008 lag de focus van het LINK-project op het samenbrengen van verschillende internationale belanghebbenden om samen beleidsaanbevelingen te formuleren. Een tweede workshop werd georganiseerd in Keulen parallel met de eerste Europese conferentie over passagiersintermodaliteit. Tijdens de workshop werden verschillende aanbevelingen ontwikkeld. Deze werden tijdens de laatste maanden van 2008 verder uitgewerkt. Op basis van de laatste bevindingen en discussies worden begin 2009 nieuwe workshops georganiseerd. Als communicatieverantwoordelijke zorgde Mobiel 21 in 2008 voor de ontwikkeling van verschillende elektronische nieuwsbrieven. De website www.linkforum.eu werd op geregelde tijdstippen aangevuld met nieuw materiaal. Op de website is er naast een virtuele bibliotheek ook een database aanwezig met voorbeelden van passagiersintermodaliteit in Europa.

Type activiteit: onderzoek, educatie, netwerking, beleidsadvies

Type financiering: Europese subsidie (6FP)

Meer informatie: www.linkforum.eu

MESsAGE - Mobility & Elderly: Successful Ageing in a Sustainable Transport System

MESsAGE is een onderzoeksproject dat wil bijdragen tot de verlenging van de vervoersautonomie van ouderen en tot een groter gebruik van duurzame vervoermiddelen door ouderen. Hiervoor moeten jonge senioren (55-70 jaar) sensibiliseerd worden over hun eigen mogelijkheden om hun leven in te richten met het oog op een zo lang mogelijke autonome mobiliteit. Lokale beleidsmakers moeten evenzeer bewustgemaakt worden van de specifieke mobiliteitsnoden van ouderen. Deze noden moeten worden vertaald naar concrete mobiliteitsmaatregelen op het terrein.

Concreet tracht dit onderzoeksproject:

- inzicht te verwerven in de huidige mobiliteitspatronen van ouderen in België, toekomstige trends en de determinanten van hun mobiliteitsgedrag;
- inzicht te verwerven in de mobiliteitsnoden en -behoeften van ouderen;
- inzicht te verwerven in de perceptie van ouderen t.a.v. problemen van duurzame mobiliteit, hun eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden voor actie;
- de impact in te schatten van het mobiliteitsgedrag van ouderen in termen van duurzaamheid (economisch, sociaal, milieu-impact, verkeersveiligheid);
- nieuwe methoden uit te testen om de participatie van ouderen in het lokale mobiliteitsbeleid te bevorderen.

Resultaat

Het onderzoeksproject startte in januari 2007 en loopt nog door tot april 2009. In de loop van 2008 liepen de volgende drie onderzoeksdelen: een kwalitatief onderzoek door middel van observaties, individuele en focusgroepgesprekken (uitgevoerd door de ULB), een kwantitatief onderzoek naar mobiliteits- en andere behoeften bij ouderen (uitgevoerd door de VUB) en een actieonderzoek door Mobiel 21. Mobiel 21 begeleidde concreet vijf groepen van ouderen binnen vijf verschillende gemeenten in Vlaanderen en Wallonië gedurende een langere periode. De gemeenten zijn Sint-Truiden, Leuven, Brussel, Gembloux en Mons. Tijdens deze begeleidingen onderzocht Mobiel 21 samen met ouderen de knelpunten rond duurzame mobiliteit en werden acties opgezet die door de ouderen zelf gedragen en uitgevoerd werden. In het najaar van 2008 startte Mobiel 21 met het evalueren van het proces en het resultaat van deze actieonderzoeken. Samen met VUB en ULB werd tevens gestart met de integratie van de drie onderzoeksluiken. In het voorjaar 2009 wordt verder gewerkt aan de eindrapportering en is een eindconferentie gepland.

Type activiteit: onderzoek, sensibilisatie, beleidsadvies

Type financiering: Federaal Wetenschapsbeleid, onderzoeksprogramma Wetenschap voor een duurzame ontwikkeling; Tweede oproep

Meer informatie: www.mobiel21.be

2 Mobiel 21 in actie

Jeugd GePoSitioneerd

Samen met IMOB (UHasselt) en VVJ (Vereniging van Vlaamse Jeugdendiensten en -consulenten) startte Mobiel 21 in 2006 een nieuw samenwerkingsproject met jongeren tussen vijftien en achttien jaar onder de titel Jeugd GePoSitioneerd. Mobiel 21 coördineert dit project. Binnen Jeugd GePoSitioneerd worden twee spelconcepten uitgewerkt om samen met jongeren in hun vrijetijdssfeer na te denken over duurzame en veilige mobiliteit in al haar aspecten. Gps-systemen en handcomputers staan hierbij centraal in de uitvoering.

Resultaat

In 2008 werden de spelconcepten verder verfijnd en bijgestuurd waar nodig. Een handleiding zorgt ervoor dat de verschillende spelconcepten in de toekomst uitgewerkt kunnen worden door scholen, jeugdorganisaties en gemeenten. Die handleiding werd verdeeld en dankzij deze promotie werd het spel reeds aangevraagd en gespeeld in Mechelen. Jeugd GePoSitioneerd zal ook in de toekomst ter beschikking blijven voor scholen, jeugdverenigingen of andere groepen die met jongeren wenselijk te werken rond duurzame en veilige mobiliteit aan de hand van gps-systemen.

Type activiteit: educatie, demonstratieproject, participatie van doelgroep jongeren

Type financiering: projectsubsidie Vlaamse overheid, actieplan Wetenschapsinformatie en Innovatie

Meer informatie: www.mobiel21.be en www.jeugdgepositieerd.be

Heen-en-Weer-week en Aardig-op-Weg-Week

De weken

Sinds 1996 organiseert Mobiel 21 samen met de KOMIMO-partners en in samenwerking met de Vlaamse overheid elk jaar in mei de Heen-en-weer-week en in september de Aardig-op-weg-week. Tijdens de Heen-en-weer-week ligt de klemtoon op het stimuleren van milieuvriendelijke verplaatsingen. Bij de Aardig-op-weg-Week in september ligt de klemtoon op lokale mobiliteit en verkeersleefbaarheid.

Resultaat

De Heen-en-Weer-week vond plaats van 5 tot 11 mei 2008 met als thema duurzaam woon-werkverkeer. Via een digitaal denkforum en een quiz wilde Mobiel 21 het idee van het mobiliteitskrediet lanceren bij een ruimer publiek. Mobiel 21 hanteerde daarvoor het begrip mobiliteitscheque i.p.v. mobiliteitskrediet, naar analogie met de maaltijdcheque die ook deel uitmaakt van een verloningspakket van werknemers en

vrij te besteden is aan levensmiddelen. Siemens was gastheer voor de persconferentie, die tevens ook diende als start van de Heen-en-weer-week. De persopkomst was gering (De Bond, Standaard en Belga). Artikels over de mobiliteitscheque verschenen in De Standaard, De Morgen, Het Nieuwsblad, De Bond, Zomagazine en Metro. Radio 1 besteedde er aandacht aan in het programma Peeters en Pichal.

De opdracht voor een denkforum was niet eenvoudig. Mede door de complexiteit van de materie, verliep de zoektocht naar experts die een standpunt wilden/konden plaatsen op het forum moeilijk. Unizo en Voka werden ook gevraagd maar wilden geen officieel standpunt naar buiten brengen. Weinig mensen voelden zich bovendien geroepen om te reageren, alhoewel het forum wel ruim 2.000 hits had. Om een forum echt succesvol te maken, is samenwerking met een mediapartner aangewezen of moet het forum ingebed worden als een topic in een bestaand forum. De mobiliteitscheque als concept heeft zeker potentieel. KOMIMO nam dit vorig jaar op in zijn federaal memorandum. Met de werkgroepen op beleidsniveau en de interesse vanuit werknemersorganisaties is al een eerste stap gezet in de realisatie van de mobiliteitscheque.

Te veel sluisverkeer of gevaarlijk autoverkeer in je straat? Tijd om samen met de gemeente een oplossing te zoeken. De Aardig-op-weg-week is het ideale moment om de problemen aan te kaarten bij de buurtbewoners, de automobilisten in de straat en de plaatselijke politici. Want ook jouw straat kan autoluw worden. Bewoners hangen enkele weken een affiche Onze straat autoluw? achter hun venster, in de straat komt een ideeënbox en samen zetten jullie een overleg op met gemeente of stad.

Mobiel 21 ondersteunde tijdens de laatste editie van de Aardig-op-weg-week (september 2008) 27 buurtgroepen in hun vraag naar een autoluwere straat. Alle groepen kregen vensteraffiches en werden ondersteund via nieuwsbrieven. Vijf groepen kregen een inhoudelijke begeleiding van Mobiel 21 (vergadering met buurtcomités voor het opzetten van actie en overleg met de gemeente). Vijf groepen kregen, als winnaars van die actie, elk 6 Rail Passen.

De winnaars voldeden aan volgende voorwaarden:

- Bij 1/3 van de huizen in de straat hing een venster-affiche.
- Er stond een ideeënbus in de straat.
- Een overleg met de gemeente werd opgezet.

Type activiteit: doelgroepgerichte campagne

Type financiering: projectsubsidies Vlaamse overheid (Van Brempt)

Partners: KOMIMO (Koepel Milieu en Mobiliteit)

Meer informatie: www.mobiel21.be en www.komimo.be

Reis rond de wereld

Mobiel 21 organiseerde tijdens het schooljaar 2007-2008 voor de eerste keer de campagne Reis rond de wereld in 7 dagen. Met die campagne wilde Mobiel 21 leerlingen, leerkrachten en directies uit pilotscholen gedurende één week aanzetten tot duurzaam verplaatsingsgedrag. Door autokilometers te vervangen door duurzamere verplaatsingen (te voet, met de fiets of met het openbaar vervoer), gingen leerlingen virtueel op reis. Deze virtuele duurzame reis bracht hen langs Europese steden en continenten.

Resultaat

Zeven scholen namen in 2008 deel aan de campagne. Alle scholen gaven aan dat het concept aanzette tot duurzaam verplaatsingsgedrag en de doelgroep aanspreekt. Ook de campagnewebsite scoorde hoog qua tevredenheid, zowel naar opbouw, inhoud als vormgeving. Er is bij de deelnemende scholen zeker enthousiasme om opnieuw deel te nemen aan Reis rond de wereld in 7 dagen.

Gemiddeld steeg het aantal milieuvriendelijke verplaatsingen met 17,4 % tijdens de campagneweek ten opzichte van de voormeting en daalde het aantal niet-milieuvriendelijke verplaatsingen met 3,3 %. In de school waar ook een nameting werd uitgevoerd, bleek het aantal milieuvriendelijke verplaatsingen na de campagne te zijn gestegen met 35,7 % ten opzichte van de situatie voor de campagne.

Type activiteit: doelgroepgerichte campagne

Type financiering: projectsubsidies Koning Boudewijnstichting

Meer informatie: www.mobiel21.be en www.reisronddewereldin7dagen.be

Poel

Met pooling wordt de begeleiding van een groepje lagere-schoolkinderen door volwassenen tijdens het woon-school-traject bedoeld, vaak georganiseerd om het autoverkeer aan de schoolpoort te verminderen. Het poolen wordt door Mobiel 21 vzw gepromoot als gezond, sociaal, veilig, milieuvriendelijk en kindvriendelijk.

Omwille van het vaak voorkomende tekort aan vrijwilligers, werd het project Poolen Op Elke Leeftijd (POEL) opgestart. Dit project werd mogelijk gemaakt door de Koning Boudewijnstichting in het kader van Projecten rond intergenerationale solidariteit. Binnen dat project werden senioren gezocht om een groepje kinderen naar school te begeleiden. De vele contacten die tussen de verschillende generaties ontstaan, werden beschouwd als grote meerwaarde van het project.

Resultaat

Het voorbije jaar begeleidde Mobiel 21 vzw scholen, seniorenraden en gemeenten bij het uitwerken van een POEL-project op vijf experimentelocaties, meer bepaald in Kruibekke, Niel, Aalter, Mol en Kortesseem.

Van bij de opstart van het POEL-project was er massale interesse vanuit de beoogde doelgroep. De vragen voor meer informatie en toelichtingen waren bemoedigend. Toch hebben we moeten vaststellen dat er een (enorme) kloof is tussen de informatievraag en de stap naar het opnemen van engagement. Het eerste struikelblok is de verantwoordelijkheid bij ongevallen onderweg, ondanks de ruime aandacht voor verzekeringsaspecten en de heldere toelichting. De informatiemomenten op seniorenraden zorgen steeds voor een groot enthousiasme bij de initiatiefnemers. Sommige raden zijn jammer genoeg minder dynamisch en engageren zich niet voor een maatschappelijke actie als deze. Sommige traditionele seniorenorganisaties vinden bovendien dat we inbreken in hun bestaande programma. Dit bemoeilijkt het actief ondersteunen van het project: promotie maken, kan nog net, maar zoeken naar kandidaat-projecten gaat te ver. Het POEL-project werd in zijn geheel zeer positief geëvalueerd en smaakt naar meer. Mobiel 21 zal het komende jaar vooral zoeken naar promotie- en communicatiekanalen om zo senioren zelf meer acties te doen ondernemen.

Type activiteit: doelgroepgerichte campagne

Type financiering: projectsubsidies KBS, bewegingsdecreet

Meer informatie: www.mobiel21.be

2 Mobiel 21 in actie

Red de Stoep

Met deze nieuwe campagne wilden de initiatiefnemers Mobiel 21 vzw, de stad Leuven en Vormingplus Oost-Brabant, i.s.m. Studentenvoorzieningen K.U.Leuven en politie Leuven, op een ludieke en positieve manier (fietsende) Leuvense studenten aanzetten tot hoffelijkheid tegenover voetgangers in 2008. Hierbij werden Leuvense studenten opgeroepen om stoepen te redden van verkeerd gestalde fietsen en andere hinderlijke voorwerpen zodat iedereen (ook personen met een handicap, ouders met kinderwagens, ouderen...) zich veilig en vrij door de stad kan bewegen.

Resultaat

Tijdens deze campagne werden tal van sensibiliserende en educatieve activiteiten georganiseerd zoals:

- Het lanceren van de campagne website www.reddestoep.be, waar studenten zich konden engageren als stoepredder, geknelde stoepen konden melden en waar hen een aantal vuistregels werden aangereikt over hoe een stoep te redden.
- Productie en verdeling van campagneaffiches, -flyers, -spandoeken, -boodschappentasjes, -balpen, -stickers en -bierviltjes.
- Het organiseren van toegankelijkheidsparcours waar studenten aan den lijve ervaren wat het betekent om zich met een beperking in een stad met obstakels te begeven.

Omwille van de positieve evaluatie van de campagne, zal deze in 2009 worden uitgebreid met de steden Gent en Antwerpen.

Type activiteit: campagne en educatie

Type financiering: Vlaamse overheid: Gelijke Kansen Vlaanderen, Bewegingsdecreet

Meer informatie: www.reddestoep.be

CIVITAS VANGUARD

Sinds 2002 ondersteunt de Europese Commissie binnen het CIVITAS-initiatief reeds 36 Europese steden bij de implementatie van maatregelen met het oog op het creëren van een duurzaam mobiliteitsstelsel in hun stad.

Deze maatregelen hebben steeds betrekking op een aantal thema's, namelijk:

- propere brandstoffen en voertuigen;
- geïntegreerde prijsstrategieën;
- minder auto-intensieve levensstijlen;
- zachte maatregelen;
- toegangsbeperkingen;
- openbaar vervoer;
- goederentransport;
- transportmanagement.

Resultaat

Ondertussen ging sinds oktober 2008 een nieuwe ronde van start waarbij 25 nieuwe CIVITAS Plus-steden gesteund worden door de Europese Commissie bij de uitbouw van een duurzaam mobiele stad. Tijdens deze ronde gaan 25 CIVITAS Plus-steden in Europa tot 2012 aan de slag om werk te maken van duurzame mobiliteit in hun stad.

Mobiel 21 is binnen deze CIVITAS Plus-ronde partner in het CIVITAS VANGUARD-project. CIVITAS VANGUARD is een overkoepelend project met als doelstelling de communicatie over CIVITAS, de CIVITAS Plus-steden en hun resultaten bekend te maken. CIVITAS VANGUARD moet de 25 nieuwe CIVITAS Plus-steden ondersteunen in het voeren van hun communicatie en promotiebeleid voor de volgende vijf jaar. De CIVITAS Plus-steden zullen door VANGUARD worden ondersteund in het communiceren over de geïmplementeerde maatregelen in hun stad. Ook trainingen en workshops rond de CIVITAS-thema's en algemene communicatiemethoden zullen in dit kader worden georganiseerd.

Mobiel 21 is binnen het VANGUARD-project werkpakketleider rond het behoefteonderzoek en partner in een aantal communicatie- en promotietaken. Het behoefteonderzoek is een van de eerste taken die gestart zijn in oktober 2008. Hierbij ontwikkelde Mobiel 21 een methodiek voor een behoeftebevestiging bij de CIVITAS Plus-steden. We willen hierbij concreet nagaan op welke manier CIVITAS VANGUARD de steden het best kan ondersteunen in hun communicatie over de mobiliteitsmaatregelen die in hun stad zullen geïmplementeerd worden en op welke manier we het CIVITAS-initiatief in het algemeen meer bekendheid kunnen geven. Mobiel 21 stuurt de vragenlijsten aan, zorgt voor de verspreiding en analyse van de gegevens.

Type activiteit: communicatie/informatieverspreiding/campagne

Type financiering: Europese subsidie

Meer informatie: www.civitas-initiative.eu

2 Mobiel 21 in actie

FIETSPLAN 's Hertogenbosch

De Nederlandse gemeente 's Hertogenbosch had behoefte aan een nieuw plan en uitvoeringsprogramma fietsverkeer. Ligtermoet & Partners dienden hiervoor samen met Mobiel 21 een offerte in om het fietsbeleid op infrastructureel, promotioneel en communicatief niveau mee vorm te geven. Nederland is groots in fietsbeleid, maar kijkt toch vooral naar buitenlandse voorbeelden en ervaringen op het vlak van campagnes die het fietsen moeten promoten. Mobiel 21 ontwikkelde daarom, samen met bureau Ligtermoet & Partners, een promotiecampagne om het fietsklimaat in Den Bosch gevoelig te verbeteren.

Resultaat

's Hertogenbosch wil een groei van het fietsgebruik van 33 % naar 44 % tegen 2015 en vroeg daarom een vernieuwd fietsprogramma. Promotie en communicatie vormen daarbij een onmisbaar onderdeel. Mobiel 21 ontwikkelde een promotiecampagne om het fietsklimaat in de stad gevoelig te verbeteren.

Type activiteit: kennisverspreiding, sensibilisatie

Financiering: projectmiddelen 's Hertogenbosch

Partner: Ligtermoet & Partners

Luchtkwaliteitsplan Gent

Slechte luchtkwaliteit heeft zowel op korte als op lange termijn schadelijke gevolgen voor de gezondheid van de mens. Vooral in industriële en stedelijke gebieden wordt de mens blootgesteld aan de negatieve effecten van luchtverontreiniging. Op dit moment wordt in vele Vlaamse steden en gemeenten, zo ook in Gent, niet voldaan aan de grenswaarden voor fijn stof. Niettegenstaande dat Gent geen wettelijke verplichtingen heeft, wenst de stad binnen haar bevoegdheden een bijdrage te leveren tot de verbetering van de luchtkwaliteit.

Resultaat

Samen met DTV Consultants uit Nederland werkt Mobiel 21 aan een actieplan luchtkwaliteit voor de stad Gent. Het eerste doel van dit plan is een goede basis te bieden voor een besluit over een realistisch maatregelenpakket voor 2008-2013. Het tweede doel is het communiceren met de Gentenaars over de overwogen en aanbevolen maatregelen en maatregelenpakketten. Mobiel 21 wordt voornamelijk ingeschakeld voor zijn expertise op het vlak van participatie en communicatie. In een eerste fase in 2008 verrichtte Mobiel 21 een stakeholdersanalyse en gaf advies over wenselijke samenwerking van stadsdiensten en afstemming van beleidsvisies. Het project liep een aantal maanden vertraging op en wordt verdergezet in 2009.

Type activiteit: kennisverspreiding, beleidsadvies, sensibilisatie van stakeholders en bevolking

Financiering: projectmiddelen Gent

Partner: DTV Consultants (Nederland)

Toegankelijke Werkplek

Met het project Toegankelijke Werkplek wil Mobiel 21 duurzaam, veilig en autonoom verplaatsingsgedrag stimuleren bij werknemers van beschutte werkplaatsen. Specifieke vragen van werkgevers en werknemers dienden als uitgangspunt voor het verloop van het project.

Resultaat

Een verkennend gesprek met de beschutte werkplaatsen diende als basis voor het begeleidingstraject, het leren kennen van de omgeving, de verwachtingen en de ervaringen en behoeften van het deelnemende bedrijf. Op basis hiervan werd een aanpak op maat van elke beschutte werkplaats uitgewerkt. Nadien hield Mobiel 21 praktijkgerichte sessies met de werknemers. Die sessies hadden een informatief, educatief en sensibiliserend doel.

Op basis van de voorverkenning en de input van de werknemers uit de praktijksessies werd een actieplan voor het bedrijf opgesteld. In een concept van gedeelde verantwoordelijkheid werden acties gekozen die het bedrijf helpen veilig en milieuvriendelijk verplaatsingsgedrag bij hun werknemers te realiseren. De acties situeerden zich op verschillende vlakken: informatie, sensibilisatie, vervoersorganisatie, educatie, preventie en infrastructuur. In het actieplan werd aangegeven welke acties op korte of langere termijn gewenst zijn en wie de betrokken partners zijn. Het actieplan is een werkdocument dat het bedrijf in de toekomst kan blijven gebruiken voor verdere planning en voor evaluatie van de gerealiseerde initiatieven. Op basis van de bevindingen van het project werkte Mobiel 21 een folder uit met een voorstel van aanpak en tips voor beschutte werkplaatsen om te werken rond veilig verkeer en mobiliteit.

Type activiteit: doelgroepgerichte vorming en begeleiding van werknemers in beschutte werkplaatsen

Type financiering: bewegingsdecreet en projectsubsidies

Partners: beschutte werkplaatsen

2.1.3 Verkeersveiligheid bevorderen

Verkeersveiligheid is afhankelijk van verschillende factoren. Mobiel 21 komt op voor aangepaste snelheden, defensief rijgedrag en hoffelijke omgangsvormen in het verkeer. Projecten en acties binnen deze programmaliijn worden opgezet met als doel de verkeersveiligheid te bevorderen. Dit kan door acties te ondernemen of door het opzetten van sensibilisatiecampagnes om meer bewustzijn rond verkeersveiligheid te creëren.

Startbanersproject Verkeersveiligheid

Vanuit het departement Onderwijs kunnen startbaners Verkeersveiligheid tewerkgesteld worden in gemeenten. De startbaner krijgt in de gemeente ondersteunende taken toegewezen die bijdragen tot een verbetering van de verkeersveiligheid in schoolomgevingen en het veiliger maken van het woon-schoolverkeer. Een startbaan is een job voor maximum twee jaar en kan op elk moment van het jaar beginnen. In overleg met de projectverantwoordelijke van het departement Onderwijs geeft Mobiel 21 workshops voor deze startbaners. Het zijn concrete en praktijkgerichte sessies ter ondersteuning van hun takenpakket Verkeersveiligheid.

Resultaat

In 2008 gaf Mobiel 21 de workshop Veilig en milieuvriendelijk naar school. Visie, praktijkvoorbeelden, aanpak en concrete ondersteuning vanuit de gemeente komen hierin aan bod. Zowel de inhoud van de workshop als de methodische aanpak, werden door de deelnemers positief geëvalueerd. De evaluatie gebeurde aan de hand van evaluatieformulieren.

Mobiel 21 heeft ook in 2008 kunnen genieten van de ondersteuning van een startbaner verkeersveiligheid. Süzan Özkan ondersteunde tal van verkeersveiligheidsprojecten van Mobiel 21 in schoolomgevingen.

Type activiteit: educatie en vorming

Type financiering: departement Onderwijs

Meer informatie: www.mobiel21.be

Ruimte gevraagd

Het ludieke project Ruimte Gevraagd van Mobiel 21 wil de verkeersknelpunten zichtbaar maken voor weggebruikers en buurtbewoners. Mobiel 21 leent de verkeersfiguren uit en begeleidt de lokale organisaties bij het uitwerken van het plaatselijke project.

De sjablonen zijn ook digitaal verkrijgbaar zodat de mensen zelf aan de slag kunnen en de figuren zelf kunnen maken.

Resultaat

In 2008 werd het project Ruimte gevraagd in Aalter en Geel opgezet met de figuren van M21. In Geel werd een campagne georganiseerd door de stad, maar ook het bedrijf BP Chemibel nv wou de veiligheid van voetgangers en fietsers op hun eigen terrein in de kijker zetten. Een oudercomité uit Oudenaarde en een school uit Zwevegem vroegen de digitale sjablonen aan om zelf figuren te maken. Mobiel 21 ondersteunde gemeenten bij het uitwerken van het lokale project waardoor verkeersveiligheid op de agenda geplaatst werd.

Type activiteit: ondersteuning van lokale initiatieven

Type financiering: bewegingsdecreet

Meer informatie: www.mobiel21.be

Fietsvriendinnen

Fietsen is voor de meesten onder ons een vaardigheid die we tijdens onze kindertijd aanleerden. Voor vele nieuwkomers is fietsen vaak nieuw, zeker voor vrouwelijke nieuwkomers. Daarom organiseert de Integratiedienst van de stad Leuven sinds enkele jaren fietscursussen voor nieuwkomers, die op heel wat belangstelling kunnen rekenen.

Resultaat

Vaak is de stap naar fietsen in het dagelijkse verkeer voor vele nieuwe fietsers nog te groot. Daar wil het project Fietsvriendinnen verandering in brengen door ervaren fietsers en minder ervaren fietsers te koppelen om als fietsvriendinnen samen op pad te gaan. Op die manier doen minder ervaren fietsers fietservaring op en leren ervaren fietsers iets over andere culturen.

Samen met de Integratiedienst van de stad Leuven en KVLV Vlaams-Brabant bracht Mobiel 21 eind 2008 een tiental fietsduo's samen die aan een traject van fietservaringen in 2009 beginnen.

Mobiel 21 bezorgde elke fietsvriendin een afsprakenkaart waarop afspraken voor fietstochtjes kunnen worden genoteerd. Ook ontving elke deelnemster een jas en slapwrap waarmee ze herkenbaar zijn in het verkeer. Verder werden er vormingen voorzien rond interculturele communicatie, de wegcode en fietsherstelling.

Type activiteit: campagne/educatie/sociale actie

Type financiering: federaal impulsfonds en bewegingsdecreet

2 Mobiel 21 in actie

20

Vlaams Forum Verkeersveiligheid

Het Vlaams Forum Verkeersveiligheid heeft een dubbele functie. Ten eerste vervult het forum een overlegfunctie. In die zin is het een plaats waar overheid, onderzoekswereld en belangengroepen elkaar ontmoeten en ideeën kunnen uitwisselen. Verkeersveiligheid is een collectieve verantwoordelijkheid van veel actoren. Om de gestelde doelstellingen te bereiken, is een gecoördineerde aanpak noodzakelijk. In dit forum kunnen de leden kennis en ervaringen uitwisselen en kunnen ze initiatieven onderling op elkaar afstemmen. Naast deze horizontale taak heeft het forum ook een verticale, beleidsadviserende opdracht. Het forum functioneert onder de Vlaamse overheid en onderschrijft het Mobiliteitsplan Vlaanderen. Het forum wil het draagvlak van beleidsmaatregelen toetsen en zijn bevindingen overmaken aan de Vlaamse overheid. Het forum wordt gecoördineerd door de Vlaamse Stichting Verkeerskunde. Mobiel 21 maakt deel uit van de thematische werkgroep Handhaving.

Type activiteit: netwerking, overleg

Type financiering: eigen middelen

Wegcode

Wanneer er aan de verkeerswetgeving aanpassingen gebeuren die betrekking hebben op de duurzame verplaatsingen en/of veilige verplaatsingen van de individuele burgers, vat Mobiel 21 de essentie samen op begrijpelijke wijze.

Resultaat

Tijdens het afgelopen jaar stelde Mobiel 21 informatie ter beschikking in een handige digitale en printbare versie waarbij steeds verwezen werd naar andere bronnen voor wie meer informatie of uitgebreide regels zoals uitzonderingen wilde kennen. In 2008 werd een Wegcode ontwikkeld over het vervoer van kinderen in de auto.

Type activiteit: informatie en educatie

Type financiering: bewegingsdecreet

Meer informatie: www.mobiel21.be

2.1.4 Educatieve projecten in tweede lijn, bijscholing en permanente educatie

Met de activiteitencluster Kennisverspreiding zet Mobiel 21 verscheidene acties en projecten op met een educatieve doelstelling. Bovengenoemde projecten omvatten naast een onderzoeksluik of een gedragsbeïnvloedende doelstelling ook een educatieve functie.

Naast deze projecten wordt een deel van de subsidies die Mobiel 21 ontvangt als socioculturele beweging, specifiek ingezet voor educatieve projecten in tweede lijn, bijscholing en permanente educatie.

In 2008 verzorgde Mobiel 21 gastcolleges voor de verkeerskundige opleidingen in Diepenbeek en Kortrijk. Daarbij werd in het bijzonder ingegaan op de sociale verkeerskunde, de mobiliteitsproblematiek rond scholen, het mobiliteitsbeleid en de werking op Europees niveau. De gastcolleges worden elk jaar aangepast met nieuwe voorbeelden, actuele informatie en nieuwe inzichten.

Ook in 2008 heeft Mobiel 21 meegewerkt aan de opleiding verkeersveiligheid voor startbaners verkeersveiligheid, samen met het departement Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en Vlaamse Stichting Verkeerskunde.

Ook in 2008 begeleidde Mobiel 21 vormingsessies voor senioren in opdracht van NEOS, het netwerk van ondernemende senioren. Tijdens de sessies bespraken we de uitdagingen en mogelijkheden van senioren op het vlak van mobiliteit. We bekeken mobiliteit vanuit het standpunt van de voetganger, fietser, openbaarvervoergebruiker en automobilist.

Onder impuls van de Koning Boudewijnstichting droeg Mobiel 21 gedurende meer dan een jaar zijn steentje bij aan het debat over het thema intergenerationale relaties. Onze visie en denksporen over mobiliteit en ruimte als cruciale elementen in een duurzame, intergenerationale samenleving werkten inspirerend. Mobiel 21 kwam daarmee ook aan bod in het eindrapport Een samenleving voor alle seizoenen. Op het slotcolloquium van 19 november 2008 stelden we de resultaten van ons POEL-project voor. In 2008 begeleidde

Mobiel 21 werksessies voor initiatiefnemers in de sociale economie. Deze sessies werden opgezet in opdracht van Vosec, het Vlaams Overleg Sociale Economie. In de sessies werden uitgangsvisie, methodieken en inspirerende praktijken toegelicht en bediscussieerd. Ook het invullen van de ontwikkelde mobitest en het opstellen van actieplannen door de deelnemers kwamen aan bod.

Op vraag van de Europese Commissie werden lezingen en presentaties verzorgd op verschillende infodagen in Brussel. In het kader van lopende Europese projecten werd Mobiel 21 meermaals gevraagd opleidingen en presentaties te geven duurzame mobiliteit in Vlaanderen. Specifieke trainingen werden gemaakt over fietsen, fietsvoorzieningen en verkeersveiligheid voor fietsers, mobiliteitsmanagementmaatregelen en sensibiliseringscampagnes voor verschillende doelgroepen. Trainingen vonden plaats doorheen het hele jaar.

In totaal spendeerde Mobiel 21 ruim 1000 uur exclusief aan educatieve activiteiten. Training, vorming en opleiding zitten echter vervat in het overgrote deel van de projecten. Het is moeilijk om uit bovenvermelde projecten het zuivere aantal educatieve uren te halen.

2.2 Mobiel 21 staat niet stil...

Met de start van het nieuwe decreet met betrekking tot het sociaal-cultureel volwassenenwerk van 4 april 2003, werd Mobiel 21 gesubsidieerd binnen de werksoort Bewegingen. Zoals voorzien in dit decreet, voerde de commissie op 2 oktober 2008 een bezoek ter plaatse uit als onderdeel van de evaluatie van de werking.

“Mobiel 21 is erin geslaagd om de omslag naar beweging te maken en realiseert vandaag een volwaardige werking als beweging. De werking verloopt via verschillende campagnes met uiteenlopende doelstellingen en doelgroepen waarmee rekening wordt gehouden bij het concretiseren van de acties. De organisatie wordt op een professionele manier gerund, met aandacht voor het efficiënt inzetten van de middelen en het nastreven van een kwaliteitsvolle werking.”

De jaarlijkse enveloppe die we ontvangen als sociaal-culturele beweging, is ontoereikend om onze maatschappelijke rol naar behoren te vervullen. We hebben ook in eerdere jaarverslagen verduidelijkt dat we onze doelstellingen bereiken dankzij actieve projectwerving en het kunnen aanreiken van degelijke referenties. Interne en externe kwaliteitszorg zijn voor Mobiel 21 van het grootste belang om te blijven inspelen op de vele noden, behoeften, vragen en wensen.

Mobiel 21 heeft in 2008 verder ingezet op projecten waarin vertrokken werd van een typische, eigen sociaal-culturele methodiek. Die methodiek zit fundamenteel ingebed waarbij we ook wensen structureel verankerd te blijven in het sociaal-culturele werk, met de bedoeling:

- mensen (het grote publiek, doelgroepen, het beleid...) aandachtig te maken voor hun eigen mobiliteitsgedrag;
- mensen te begeleiden opdat ze zelf maatschappelijk verantwoorde keuzes kunnen maken m.b.t. hun mobiliteitsgedrag;
- educatieve en sensibiliserende leerprocessen in gang te zetten;
- tegenwicht te bieden aan het autosolisme.

In het afgelopen jaar zette Mobiel 21 in op verschillende actuele thema's om zo het maatschappelijk draagvlak voor duurzame mobiliteit te vergroten. Daarom verbonden we ons met andere organisaties en netwerken wanneer nodig. Samenwerking met het nieuwe platform Modal Shift is daar een voorbeeld van. Modal Shift is een netwerk van onder meer volgende organisaties: BRAL, Greenpeace, Mobiel 21. BBL. Modal Shift pleit voor een alternatief in de uitbreiding van de Brusselse Ring. Samen met andere organisaties staan we sterker om duurzame mobiliteit als alternatief aan te prijzen, ook voor de problematiek rond de Brusselse Ring.

2 Mobiel 21 in actie

Het jaarplan dat we indienden bij de Vlaamse overheid, werd in 2008 uitgevoerd zoals gepland. Dankzij de subsidies sociaal-cultureel werk van de Vlaamse overheid, hebben we vijftien projecten kunnen verwezenlijken:

- Autodelen (sensibilisatie, netwerking);
- Actieve burgerschapsvorming Mobilometer (sensibilisatie, sociale activering);
- Prijs Mobiele Onderneming (sensibilisatie);
- Ruimte gevraagd voor voetgangers en fietsers (sensibilisatie, sociale activering);
- Korterittencontract (sensibilisatie, sociale activering);
- Poolcampagnes en begeleiding scholen (sensibilisatie, sociale activering);
- Red de Stoep (sensibilisatie, sociale activering);
- POEL: poolen op elke leeftijd (educatie, sensibilisatie, sociale activering);
- Wegcode (educatie, sensibilisatie);
- Toegankelijke werkplek (sensibilisatie, sociale activering);
- Gezondheid en mobiliteit (voorbereidend onderzoek, sensibilisatie);
- Lokale Agenda 21 en VODO (sensibilisatie, sociale activering);
- Poolcampagnes (sensibilisatie, sociale activering);
- Fietsvriendinnen (educatie, sensibilisatie en sociale activering);
- Geknipt Mobiel (educatie, sociale activering).

Niet projectmatig, maar even belangrijk vinden we de contactfunctie die Mobiel 21 heeft voor burgers, organisaties, verenigingen... die op zoek zijn naar eerste inzichten op het pad naar (inspraak en participatie rond) duurzame mobiliteit. Zij bereiken onze medewerkers telefonisch, per brief of e-mail en bezoeken onze kantoren en documentatiedienst. We besteden ook veel tijd en inzet aan de communicatiediensten van Mobiel 21. Interne en externe communicatie die concreet geuit worden in een bibliotheek, interne studiedienst, nieuwsbrief, websites.

Uit onze interne project- en urenregistratie, een belangrijk kwaliteitszorginstrument van Mobiel 21 blijkt dat we een groot deel van de jaarlijkse subsidie-enveloppe aanwenden voor personeelsinzet. Deze uren worden rechtstreeks besteed aan projecten en de flankerende werking eigen aan een sociaal-culturele beweging: netwerking, beleidsadvies, interne organisatiestructuren, integrale kwaliteitszorg en bewegingsmanagement.

Het partnerschap in de Koepel Milieu en Mobiliteit (KOMIMO) blijft prioritair en vraagt veel energie in functie van de verder uitbouw van het platform. Mobiel 21 opereert in het partnerschap als enige sociaal-culturele beweging tussen de andere partners, in hoofdzaak decretale mobiliteitsverenigingen. We blijven daarin een bijzondere belangenbehartiger die pleit voor verdere integratie van maatschappelijke domeinen binnen het thema mobiliteit, zoals ethisch verantwoord consumeren, burgerparticipatie, ruimere duurzame ontwikkelings-thema's als globalisering, toegankelijkheid voor minderheden, gender- en diversiteitsthematiek.

Mobiel 21 blijft ook de algemene mobiliteitstrends volgen en onderhoudt in dat opzicht de nodige contacten met beleidsactoren, kabinetten, administraties en onderzoeksinstellingen.

Mobiel 21 bleef in 2008 geëngageerd en/of vertegenwoordigd in tal van organisaties, overlegorganen of adviescommissies. Waar het kan of aansluit bij onze werking, nemen we actief deel aan ad hoc werkgroepen, conferenties, colloquia... Zo maken we deel uit van de Raad van Bestuur en Algemene Vergadering van de FOV, KOMIMO en Autopia, de Algemene Vergadering van BBL, Lokale Agenda 21 Forum Leuven, de redactieraad Verkeersspecialist (Kluwer), de stakeholdersgroep van NMBS/Infrabel, het Netwerk Bewust Verbruiken.

In het voortgangsrapport voor de administratie Sociaal-Cultureel Werk, wordt verantwoording afgelegd over de subsidie-enveloppe.

2.3 Documentatiedienst

2.3.1 Bibliotheek

De bibliotheek van Mobiel 21 droeg ook in 2008 bij tot de educatieve functie van Mobiel 21 als beweging voor sociaal-cultureel volwassenenwerk. In het bijzonder omvat dit haar opdracht tot het verzamelen, ontsluiten en actief uitdragen van informatie en documentatie over duurzame mobiliteit in al haar aspecten aan een zo breed mogelijk publiek.

Bij de collectievorming lag de focus op literatuur over nieuwe denkwijzen en goede praktijkvoorbeelden van duurzame mobiliteit. Daarnaast werd in het kader van lopende projecten gericht gezocht naar innovatieve inzichten rond campagnevoering, gedragsbeïnvloeding, burgerparticipatie, citymarketing... Een actualiteitenportfolio informeerde de inhoudelijke staf wekelijks over interessante persartikelen rond nieuwe ontwikkelingen op het gebied van duurzame mobiliteit, wijzigingen in verkeerswetgeving en -beleid, en trends.

Via de communicatiekanalen van Mobiel 21 droeg de bibliotheek alle beschikbare kennis en informatie zo efficiënt mogelijk uit. De trimestriële Mobiel 21-nieuwsbrief bracht nieuwe publicaties, producten en diensten onder de aandacht van zijn lezers. Op de Mobiel 21-website werd de projectendatabank in de loop van 2008 grondig geactualiseerd. Persberichten onder de nieuwsrubriek hielden bezoekers voortdurend op de hoogte van Mobiel 21-projecten, -acties en -campagnes.

FELNET Flanders Environmental Library Network, het samenwerkingsverband van de belangrijkste milieudocumentatiecentra in Vlaanderen, was ook in 2008 een trouwe bondgenoot voor de promotie van Mobiel 21 als prominente mobiliteitsbibliotheek en voor het online openstellen van haar boeken- en tijdschriftencollectie via www.felnet.be.

FELNET werd in het kader van het MMIS-programma in 2008 doorgelicht door TRASIS. De kritische punten bij het FELNET-databaseer werden in kaart gebracht, evenals een aantal ideeën die voor FELNET op termijn een onmiskenbare meerwaarde moeten opleveren.

2.3.2 Mediatheek

De lay-outdienst gaf in de loop van 2008 vorm aan verschillende nieuwe campagnes en projecten met eigen logo en stijl, wat bijdraagt tot de herkenbaarheid bij de doelgroep. De Red-de-stoepcampagne in Leuven is hiervan een mooi voorbeeld. Deze bewustmakingscampagne spoorde (fietsende) Leuvense studenten op een ludieke en positieve manier aan tot hoffelijkheid tegenover voetgangers. Voor de vormgeving van de campagne werd rekening gehouden met de leefwereld van de studenten. Bij de aanvang van het academiejaar verwelkomden Red-de-stoepspondoecken de studenten in de centrumstraten van Leuven. Campagneaffiche, -flyers, -boodschappentasjes, -balpennen, -stickers, en -bierviltjes werden verspreid onder de studentenpopulatie in studentenvoorzieningen, -huizen, -cafés en -buurten. Deze succesvolle campagne wordt in 2009 hernomen in Leuven en vindt navolging in Gent en Antwerpen, weliswaar met een invulling aangepast aan de lokale situatie van deze steden.

De succesvolle schoolspaaractie Veilig en milieuvriendelijk naar school kreeg in de loop van 2008 een nieuwe naam en outfit: Sam de verkeerslang. Vanuit onze Europese werking breide Mobiel 21 als coördinator van het project CONNECT bovendien een goed gesmaakt internationaal luik aan deze campagne.

Gestimuleerd door het succes van de schoolspaaractie, werd in 2008 een gelijkaardig spel ontworpen voor het secundair onderwijs, namelijk Reis rond de wereld in 7 dagen. De opzet is eenvoudig: door een week lang zoveel mogelijk autokilometers te vervangen door duurzaam afgelegde kilometers, maken de deelnemende leerlingen een virtuele wereldreis. Op de campagnewebsite wordt de reisroute in kaart gebracht. Het beoogde reisdoel is Kyoto.

Ter gelegenheid van de Heen-en-weer-week lanceerde Mobiel 21, naast de Mobitest, het idee van de Mobiliteitscheque. De lay-out conform de maaltijdcheque droeg bij tot de herkenbaarheid van de onderliggende boodschap bij een ruimer publiek.

2 Mobiel 21 in actie

In de Aardig-op-weg-week zette Mobiel 21 gemeenten en bewonersgroepen aan om sluijperverkeer aan te pakken. Vensteraffiches met de slogan Onze straat autoluwzer? verschenen wekelang in het straatbeeld en confronteerden automobilisten met het probleem van overlast dat zij in deze buurten veroorzaken.

Tal van gemeenten vroegen Mobiel 21 in de loop van 2008 assistentie bij de (her)opmaak van hun schoolroutekaart(en), waaronder Sint-Amands, Deinze, Vilvoorde, Laken, Niel, Aalst, Mechelen, Kortesseem, Hasselt en Malle. Ook voor het Regionaal Stedelijk Gebied Turnhout werd de bestaande schoolroutekaart vernieuwd. In 2008 werkte Mobiel 21 ook een verkeerseducatieve route uit voor scholen in Asse, Vilvoorde en Wevelgem. Het mag gezegd worden dat telkens maatwerk werd geleverd.

Pers en communicatie

Mobiel 21 benut verschillende communicatiekanalen om informatie en resultaten te verspreiden, maar ook om nieuwe kennis binnen te halen. Al naargelang het doel van de communicatie wordt een mix van mediamiddelen gelijktijdig ingezet met het oog op een zo groot mogelijke verspreiding. Communicatiemiddelen die ingezet worden, zijn onder meer onze elektronische mailinglist, de driemaandelijks Mobiel 21-nieuwsbrief, meer gerichte publicaties zoals in de Verkeersspecialist, de website www.mobiel21.be, de voorstellingsfolder en projectfiches, handleidingen, postkaartjes, het jaarverslag, conferenties en studiedagen.

Om belangrijke mijlpalen in projecten van Mobiel 21 bekend te maken bij een breed publiek, worden persmomenten georganiseerd en persberichten opgemaakt en verzonden. Zo kon het Korterittencontract in het voorjaar van 2008 opnieuw rekenen op heel wat aandacht van de lokale pers en verschenen een veertigtal artikelen in de regionale edities van Het Laatste Nieuws, Gazet van Antwerpen, Het Nieuwsblad, Het Belang van Limburg, De Morgen, De Standaard, Het Volk en Passe-Partout. Ook over de campagne Veilig en milieuvriendelijk naar school en de introductie van de opvolger Sam de Verkeerssling, verschenen tientallen artikelen in de kranten over heel Vlaanderen.

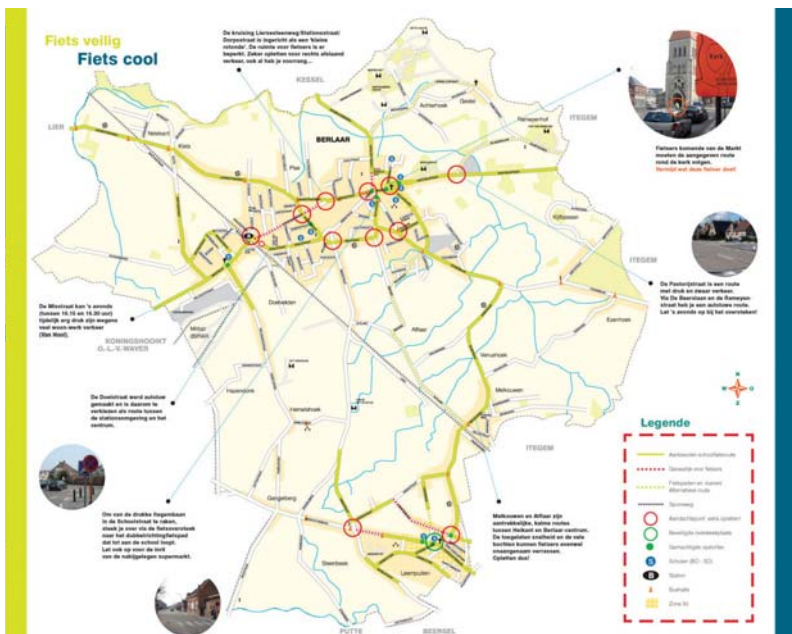
Aan de Red-de-stoepcampagne werd niet enkel aandacht besteed in de geschreven pers, maar ook in het regionale ochtendnieuws van Radio 2, Studio Brussel en ROB-tv.

Ook over andere projecten zoals Fietsvriendinnen, Live!, Jeugd GePoSitioneerd, More, Prijs Mobiele Onderneming verschenen tal van artikelen in regionale kranten.

Mobiel 21 haalde 181 maal de pers, exclusief gerichte artikelen in tijdschriften zoals de Verkeersspecialist of gespecialiseerde Europese magazines en nieuwsbrieven. Dit is een stijging van meer dan 50% tegenover 2007.

Met betrekking tot gerichte thema's reageert Mobiel 21 steeds op vragen van de pers. Daarbij wordt telkens nagegaan of er een verband is met actieve projecten teneinde enkel gefundeerde standpunten naar buiten te brengen. Gezamenlijke standpunten met partnerorganisaties worden vaak gebundeld geformuleerd naar de buitenwereld, onder meer via KOMIMO, Modal Shift en de Stuurgroep Onderwijs van de Vlaamse Stichting Verkeerskunde.

Op de Mobiel 21-blog <http://mobiel21.blogspot.com/> kunnen bezoekers sinds mei 2008 Mobiel 21-standpunten lezen over actuele thema's die niet noodzakelijk projectgerelateerd zijn.

3 Kosten en Opbrengsten

Mobiel 21 heeft, zoals vorige jaren, ook in 2008 voldoende middelen verworven om, in combinatie met een zorgvuldig beheer van de ingezette medewerkers en middelen, het jaar positief af te sluiten.

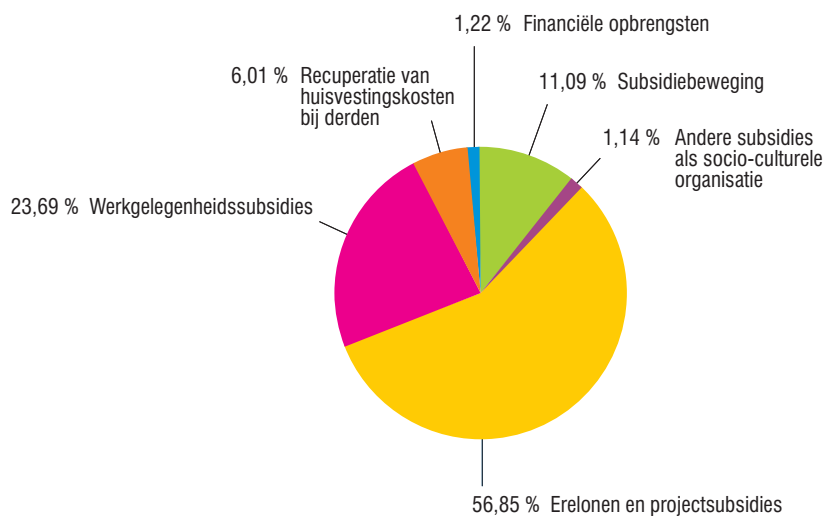
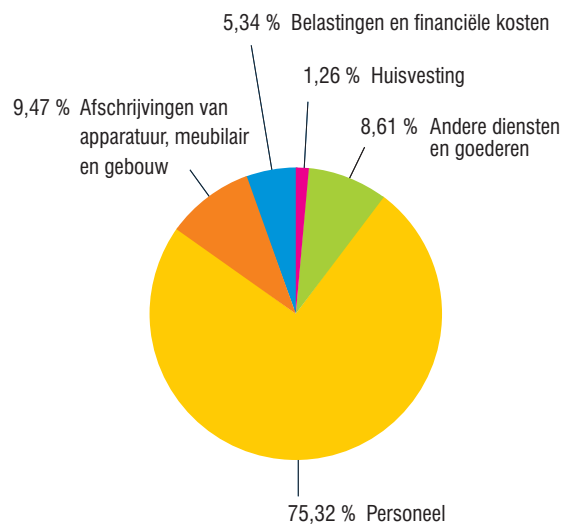
De kosten, exclusief de materiële projectkosten en de kosten gerelateerd aan projectpartners, zijn verdeeld over volgende grote groepen:

De opbrengsten komen uit volgende bronnen:

De totale omzet voor 2008 beloopt 1.275.541,71 euro. Het saldo van kosten en opbrengsten is positief.

Aan de kostenzijde is de begroting 2008, goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de vzw in december 2007, sluitend uitgevoerd: het bestede budget bleef 6,21 % onder de begroting.

Het eigen vermogen en de financiële stabiliteit van Mobiel 21 vzw blijven verbeteren.

4 Bestuur en personeel

4.1 Raad van Bestuur

Miseur Koen
Provoost Liesbeth
Van Acker Pierre–Bernard (voorzitter)
Van der Velden Marleen
Vanhove Johan
Zuallaert Gert

4.2 Algemene Vergadering

Albrechts Louis
Antonissen Dirk
Auwerx Patrick
Berghs Bruno
Beyst Veerle
Boon Willem (tot november 2008)
Bossart Elke
Boudry Linda
Broeders Mieke
Broodcoorens Stefaan
Buijs Willem
Canters Raf
Cuyvers Rob
Debruyne Erwin
De Jonghe Annemie
Dhert Stijn
Geeroms Jul
Gehre Gunter
Hendrix Guy
Hens Luc
Janssens Geert
Janssens Peter
Kennis Wim
Macharis Cathy
Mattens Marc
Miseur Koen
Pauwels Jan
Popelier Geert
Provoost Liesbeth
Schevelenbos Mieke (tot november 2008)
Smeyers Luc (tot november 2008)
Stuyven Koen
Van Acker Pierre–Bernard
Van Calster Bruno
Van den Bosch Hilde (tot november 2008)
Van der Velden Marleen
Van der Wee Dominique
Vanhove Johan
Van Vaerenbergh Jan (tot november 2008)
Verhaegen Kris (tot maart 2008)
Vits André
Wuyts Maryse
Zuallaert Gert

4.3 Medewerkers

Auwerx Patrick (campagnes en educatie, management tot februari 2008)
Bossart Elke (educatie en onderzoek, management)
Canters Raf (educatie en onderzoek, management tot februari 2008)
Christiaens Jan (campagnes en educatie)
De Bent Veerle (campagnes en educatie, tot maart 2008)
De Ridder Daniëlle (poetsvrouw)
Franchois Elke (onderzoek en campagnes, vanaf maart 2008)
Frederix Marjan (campagnes en educatie, vanaf maart 2008)
Lambert Lies (educatie en campagnes)
Maes Nadine (documentatiedienst)
Özkan Sözan (startbaner project verkeersveiligheid, tot november 2008)
Motmans Luc (budgetbeheer, boekhouding)
Stroombergen Katleen (secretariaat)
Van Uytven Annemie (onderzoek en educatie)
Verhaeghe Micheline (personeelsadministratie)
Verstraeten Sabine (documentatiedienst)
Vleugels Ilse (onderzoek en campagnes)
Zuallaert Gert (campagnes en educatie)

5 Publicaties, artikelen en bijdragen 2008

Canters, R. (2008). Verkeersleefbaarheid in de schoolomgeving. In: Via Secura, 77, p. 26.

Canters, R. (2008). Shaping sustainable school transport: attitudes, actions and policy. In: Public Transport International, 2, pp. 26-27.

Canters, R., & Bossaert, E. (2008). The lost art of walking to school. Developing and disseminating excellent mobility management measures for young people. Paper presented at the WALK21 Conference, 8-10 October, Barcelona (Spain).

Canters, R., & Van Uytven, A. (2008). Can we walk this way? Marking the city as a walkable place for youngsters. Paper presented at the WALK21 Conference, 8-10 October, Barcelona (Spain).

Canters, R., Van Uytven, A., Thys, I., Brijs, T., Vansteenkiste, K., & Vorrsselmans, G. (2008). Jeugd GePoSitioneerd: duurzame mobiliteit en verkeersveiligheid in de vrijetijdssfeer bij jongeren. Inspiratie voor jeugd- en mobiliteitsdiensten, jeugdleden en -organisaties die werk willen maken van duurzaam veilige verplaatsingen en een bijhorend lokaal beleid. Leuven: Mobiel 21.

Dupuis, L., De Mulder, K., Canters, R., Lambert, L., Op De Beeck, I., & Swinnen, E. (2008). Meester op de fiets: Fietsvaardigheidstraining in uw school. Brussel: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid.

Frederix, M. (2008). Campagne Sam de Verkeersslang: veilig en milieuvriendelijk naar school. In: Evocatief, pp. 8-9.

Frederix, M. (2008). Verkeerseducatieve Route Ascanusinstituut, Asse. Verkeerseducatie voor voetgangers en fietsers. Leuven: Mobiel 21.

Frederix, M. (2008). Verkeerseducatieve Route 't Groentje, Vilvoorde. Verkeerseducatie voor voetgangers en fietsers. Leuven: Mobiel 21.

Frederix, M. (2008). Verkeerseducatieve Route Basisschool De Kastanjelaar, Vilvoorde. Verkeerseducatie voor voetgangers en fietsers. Leuven: Mobiel 21.

Frederix, M. (2008). Verkeerseducatieve Route Vrije Gemengde Basisschool Centrum Wevelgem. Verkeerseducatie voor voetgangers. Leuven: Mobiel 21.

Lambert, L., & Christiaens, J. (2008). Kindvriendelijke publieke ruimte in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Kinderparticipatie bij de (her)aanleg van de publieke ruimte in Jette. Leuven: Mobiel 21.

Lambert, L., & Christiaens, J. (2008). Espaces publics accueillants pour les enfants en Région de Bruxelles Capitale. Participation des enfants lors de l'aménagement ou du réaménagement de l'espace public à Jette. Vert. uit het Nederlands door Olivier Dubrulle. Leuven: Mobiel 21.

Van Moerkerke, B. (2008). Bond Moyson en Volvo Cars vallen in de prijzen. Laureaten Mobiele onderneming 2007. In: Verkeersspecialist, 144, pp. 28-30.

Van Uytven, A. (2008). Gender en mobiliteit, een nieuw beleids-thema? In: Verkeersspecialist, 144, pp. 14-16.

Van Uytven, A. (2008). Red de stoep maakt trottoir toegankelijk. In: Lokaal, 18, p.10.

Van Uytven, A., Frederix, M., Wildiers, K., Baro, G., Melis, N., & Marginet, K. (2008). Red de Stoep. Handleiding. Stoepen redden? Ook in uw gemeente of stad! Of hoe een hoffelijkheidscampagne op te zetten tussen zachte weggebruikers onderling. Leuven: Mobiel 21.

Van Uytven, A., & Wildiers, K. (2008). Gender en mobiliteit: een nieuw thema in Vlaanderen. Lokale onderzoeksgroep Mobiele Leuvense vrouwen onderzoekt vrouwelijke mobiliteitspatronen. In Uitgelezen, jg. 14, nr. 3, pp. 9-11.

Van Uytven, A., & Frederix, M. (2008). Red de stoep sensibiliseert Leuvense studenten. Toegankelijkheidscampagne roept op tot hoffelijkheid. In: Verkeersspecialist, 151, pp. 14-15.

Vleugels, I., Van Uytven, A., & Franchois, E. (2008). Hoe burgers sensibiliseren voor duurzame mobiliteit? Europees onderzoek MAX bestudeert succesvolle campagnes en strategieën. In: Verkeersspecialist, 152, pp. 13-14.

Mobiel 21 vzw
Vital Decosterstraat 67 A / 0101
3000 LEUVEN
Tel. +32 (0)16 23 94 65
Tel. +32 (0)16 31 77 00
Fax +32 (0)16 29 02 10
info@mobiel21.be

www.mobiel21.be

V.u.: Elke Bossaert